

“ZARJA”

MESEČNIK ZA SLOVENSKO ŽENSTVO V AMERIKI.

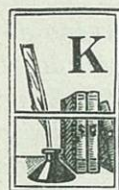
Štev. (No.) 29.

November, 1931

Letnik (Volume) 3.

A. Schiffrer:

Ženska v politiki

EDO še ni opazil v zgodovini starega veka, kako na redke čase se omenjajo ženska imena? Človek si nehote misli prebiraje dogodke preteklih dni, da se je vršil razvoj brez sodelovanja ženske. Vzrok je čisto enostaven: ženska ni povzročila zgodovinskih prevratov. Le redke so one, ki so slučajno zašle v vrtinec, in še one so bile večinoma le igrače v rokah moških. In če se je slučajno kedaj katera toliko osvojila, da je določevala in uravnavala pota človeškemu dogodkom, je prišla sama prej ali slej do prepričanja, da je izven svojega naravnega delokroga, in da vmeševanje v zadeve, ki ne spadajo v njeno področje, ne prinese zadovoljnosti njej sami, in še mnogo manj drugim, ki so že na eden ali drug način odvisni od njene volje.

Odkar hodi človeški rod po zemlji je ženska vedno zavzemala isto odgovorno mesto kakor danes. Brez njenega sodelovanja si ne moremo predstavljati življenja, in tudi ne zgodovinskega razvoja. Bila je poklicana od Stvarnika na svet, da predstavlja z Adamom, človekom, človeštvo na svoj način. Življenje, kako prinesiti življenje na svet in kako ga ohraniti sebi in drugim, to je bila vedno prvotna naloga ženske. Njeno telo je bilo ustvarjeno v ta namen in vse njene telesne in duševne zmožnosti so odgovarjale in odgovarjajo še danes pri vseh normalnih ženskah temu prvotnemu namenu. Stremljenje po domu, po snagi, redu in lepoticju, — ljubezen do otrok, previdnost in potrpežljivost, — spretnost okoli domačega ognjišča: vse te lastnosti so napravile iz nje kraljico doma. Le na en način si moremo razlagati njeno globoko vernost: njena prirojena želja po časnem in večnem življenju je bila vsajena v njeno srce od Stvarnika. Mož nikdar ne more zapopasti vrednosti življenja kot pozna življenje žena; ona je namreč tista, ki plačuje življenje z življenjem. — Vzemi žensko izven njenega delokroga in počutila se bo kot riba, na suhem. V očeh ljudi bo morebiti našla uspeh; morebiti bodo celo njene ustnice govorile o zadovoljnosti, — njeno srce ji bo pa odgovarjalo, da ni našla sreče, ker jo je iskala drugje kot tam, kjer ji je odkazal mesto Stvarnik.

Beseda vleče, vzgled potegne za seboj, pravi pregovor. Vzemimo za vzgled najbolj znano in gotovo naj-

bolj zmožno žensko starega veka. Agripina ji je bilo ime. Bila je žena, cesarica in mati. Pogazila je vse zakone, božje in človeške, da doseže svoje namene. “Prederite to telo” — je rekla morilcem pred svojo smrtjo, “ki je dalo svetu zver v podobi Nerona!”

Naj govori zgodovina! V dneh cesarja Tiberija ni bilo bolj slavne plemiške družine v Rimu kot je bila Germanikova. Leta 16 po Kristusovem rojstvu se je vrnil Anicet Sever Germanik iz nemških pokrajin, kjer je pretepel trikrat zapovrstjo nadležne in bojevite Germane. Moževo slavo je uživala njegova nič manj hrabra in poštena žena. Sledila je možu po vseh njegovih potih. Vsi štirje njihovi otroci so bili rojeni na bojnem polju pod šotorovo streho. Najbolj znana izmed otrok je bila Agripina, rojena l. 16 po Kr. Nesreča za mlado Agripino je bila, da so ji starši umrli v mladih letih. Ko se je l. 17 po Kr. vrnil 32 let stari Germanik v triumfu v Rim, se je zbal njegovega vpliva cesar Tiberij. Poslal ga je v Malo Azijo leto dni pozneje. Ko je prišel Germanik v Antiohijo, je tam nenadoma zbolel in umrl. Mlada vdova se je vrnila v Rim z otroci, s pepelom svojega pokojnega moža, in s srdom v srcu do Tiberija. Obdolžila je cesarja, da je dal zastrupiti njenega moža. Zato je bila pregnana v mestece Pandatoria ob Neapolitanskem zalivu. Tam je umrla od žalosti l. 33. Otroke je imel pri sebi stric Klavdij, ki je po smrti Tiberija zasedel prestol slavnega rimskega cesarstva.

Vse kar more narava vsuti na žensko, da jo napravi prikupljivo, je bilo združeno v mladi Agripini. Ponašala se je z zdravim in dobro razvitim telesom, z lepoto obraza, in nenavadno bistroumnostjo. Kakor jo v lepoti ni prekašal nihče, ravno tako ji ni bil nikdo kos v razuzdanosti. Stric je popolnoma zanemaril njeno versko izobrazbo. Rim je pripoznaval v onih dneh še vedno gotove etične nazore, po katerih se je moral vsakdo ravnati, če je hotel zahajati v boljšo družbo, toda mladim plemičem in plemkinjam se je marsikaj spregledalo skozi prste. Kedo bi si upal kazati s prstom za hčerjo slavnega zmagovalca Germanika? Agripina se je vedno sklicevala na svoj rod, in delala načrte po svoje. Pregovorila je strica, cesarja Klavdija, naj se iznebi svoje žene Mesaline, in poroči njo. Na ta način, je računala Agripina, bo prišlo vse bogastvo

in vsa moč v Germanikovo družino. Cesar Klavdij jo je poslušal in dal usmrtiti svojo ženo l. 42 po Kr. in se poročil z lahkoživo Agripino. Bil je res že v 52. letu starosti, toda kaj zato? Tudi Agripina ni bila več mlada po svojih skušnjah, dasiravno je štela šele 27 let. Bila je že poprej dvakrat poročena in razporočena in iz prvega zakona z Ahenobarbom je imela enega sina, zloglasnega Nerona. Klavdij je bil oče dveh otrok: Britanika in Oktavije. Da bi ne bilo kake razlike med otroci, je Agripina pregovorila Klavdija, da je posinovil njenega sina in mu dal ime Klavdij Nero. Da bi zveza držala še boljše, so zaročili 14 let starega Nerona s 6 letno Oktavijo. Vse je šlo lepo izpod rok dokler ni stari Klavdij zvedel, da Agripina spletkari za njegovim hrbtom, in se pajdaši s Pretorijanci, ki so takrat tvorili prevladajučo stranko v Rimu. Vzelo ga je 12 let predno je spoznal, da je Agripina napeljavala vodo na svoj mlin edinole zato, da spravi svojega sina na prestol, in potem njega zagospodari rimskemu cesarstvu. Ko so se mu odprle oči je bilo že prepozno. Predno je mogel prekrižati njene račune je nenadoma zbolel pri kosilu in še isti dan umrl. Nihče ni slutil o njegovi smrti toliko časa dokler niso Pretorijanci oklicali 18 letnega Nerona za cesarja. Šele pozneje se je zvedelo, da je Klavdija zastrupila njegova žena Agripina.

Vse je izteklo po volji Agripine. Sedaj je bila na konju. Na prestolu je sedel mladi Nero, — vladala je mati. Gorje mu, kedor se ji ni uklonil! Zadela ga je takoj njena trda roka. Prvi je moral iti izpod nog 14 letni Britanik, da ni bilo nobenega tekmeca za prestol. Otročja Oktavija je postala po zakonu Neronova žena. Germanikov rod je zagospodaril nad večnim Rimom in vojaška stranka Pretorijancev je stala trdno kot kamen za Agripino in njenim sinom. Seveda je bilo treba plačevati in podkupovati Pretorijance in jih vedno napajati. Banketi so bili na dnevnem redu. Treba je bilo navijati večkrat davčni vijak, in denar se je redno sipal v državne blagajne. Ljudje so sicer stekali, toda Nero in njegova mati sta bila tako daleč od ljudi, da nista čula njihovih stokov. Gostije so bile tudi dovolj glasne, da so prekričale glas onih, ki so trpeli pomanjkanje. Vse je šlo po medu toliko časa dokler se ni Nero udal pijači, in se začel pajdašiti z najbolj zloglasnimi ženskami. Zaradi gizdave Arte sta se razšla mati in sin. Še bolj so se poostrile razmere med njima ko je zagospodarila nad njegovim srcem razuzdana in častihlepna Popeja Sabina. Med Neronom in njegovo materjo je prišlo do resnega spora. Eden ni zaupal drugemu, in bala sta se eden drugega. Oba sta iskala opore pri nenasitnih Pretorijancih. Plačevala sta vsak svojo stranko. Blagajna se je zopet praznila, in zapeli so zopet novi davki. Nero je prvi spoznal, da tako ne more iti nadalje. Popeja Sabina mu je zašepetala na uho, da se mora iznebiti nadležne matere.

Nero je imel svoje poletno bivališče blizu mesta Neapolis. Tja je povabil svojo mater z namenom, da se poravna spor v družini. Sin se je uklonil materi, in Agripina se je vrnila domov po par tednih. V pristanišču Baiae je čakala nanjo na novo opremljena ladja. Anicet, poveljnik mornarice, je bil sam na krmilu, in je gledal na to, da se vrne Agripina domov. Vsaj tako ji je zagotavljal Nero pred odhodom. Takoj prvo noč se je ladja potopila. Posadka se je rešila, ženske pa so utonile; tako se je glasilo prvo sporočilo. Dva dni pozneje pa dobi Nero sporočilo od matere, v katerem mu naznanja veselo novico, da je srečno ušla nesreči, in naj se raduje z njo vred, ker je srečno dospela na suho. Mornarji so povedali pozneje, da je imela ladja posebno dno, katero bi morali odpreti na globokem morju, in po naročilu Nerona potopiti ladjo in Agripino. Slednja je najbrž zaslutila, da ni bilo vse v redu na ladji, ali jo je pa opozoril kateri izmed mornarjev. Ko se je ladja približala obali o mraku, je nemoteno skočila v morje, in odplavala na suho. Nero je vedel, da je zanj igra izgubljena, če hitro ne napravi potrebnih korakov. Poznal je mater, njeno moč pri Pretorijancih, in ravno tako njeno strast po maščevanju. Poslal je takoj brzosele v Rim, z naročilom, da poiščejo Agripino. Našli so jo na njenem domu. Dobro je vedela, da so ji ure štete. Ni se jim upirala. Še celo sama jim je dala navodila kako naj izvrše svojo nalogo.

Pomembne so zadnje besede umirajoče Agripine, bolj pomembne kot celo njeno življenje. Tri in štiri-deset let je vzelo to bitro in prebrisano ženo predno je spoznala, da je popolnoma zgrešila svojo življensko nalogo, in da je bilo zaradi tega njeno življenje na zemlji zastonj. Deset let po njeni smrti je končal svoje življenje s samomorom Nero, in z njim je legel v grob zadnji potomec slavnega Germanikovega rodu.

Mož je vladal in preobračal svet, in ga bo do konca sveta. Tako je določil Stvarnik ob začetku sveta v svojih večnih načrtih. Ženska je bila možu vedno desna roka. Kako se je vladal in preobračal svet, je vedno zaviselo od desne roke. ‘‘Cherchez la femme!’’— Poišči žensko! pravi stara francoska prislovica, kadar se govori o zaslugah ali pa krivicah, ki jih je napravil možki. Za vsakim je stala ženska: mati, žena ali pa katera koli ženska, ki je napravila iz moškega ali človeka, ki je bil človeku Bog, — ali pa človeka, ki je bil človeku volk. Agripina, žena Germanikova, se je kopala v slavi svojega moža, in ravno tako njegova mati; Agripina, njena hči, je umrla neobžalovana in neobjokovana, ravno tako kot njen sin Nero. Tako je bilo pred dva tisoč leti in je še danes.

Vsaka dolga in nevarna bolezen pusti posledice. Svet je bolehal in boleha še danes zaradi Svetovne vojne. Mož je krenil na bojno polje; ženska v tovarne in urade. Ženska je začutila novo prostost. Prostejše občevanje med spoloma, razporoke, zanemarjanje sta-

novskih dolžnosti, in materinstva, dogoje in vzgoje otrok: vse te posledice vojne so se razpasle v človeški družbi. So ljudje, ki smatrajo to za modernizem, za korak naprej. Kako grozno se motijo! Odpri zgodovino in vsaka stran ti bo govorila, da so bile vse te razvade na svetu že pred tisoči in tisoči leti. Kadar so se preveč razpasle, je propadel rod za rodom, in z rodovi celi narodi. In tisti, ki je vedno plačeval najhujše ob propadu rodu, je bila vedno — ženska.

Z zanimanjem smo pričakovali letošnje konvencije National Council of Catholic Women, ki se je vršila od 4. do 7. oktobra 1931 v Washingtonu, D. C. Kot vam znano, posluje Slovenska Ženska Zveza v soglasju z na-

vedeno organizacijo, spada v njeno področje. Troje ženskih konvencij je letos poslovalo v Washingtonu, D. C. Prvi dve konvenciji sta narekovali vladi in vladnim krogom kako voditi politiko in kako razpolagati z državnimi posli. Obe konvenciji sta bili brez pomena, ker je druga konvencija podrta vse tisto kar je postavila prva. Na veliko veselje smo opazili, da se National Council of Catholic Women ni dotaknil niti politike in tudi ne državnih poslov. Povdarjal je le pomen doma, svetost doma, in nedotakljivost doma. Katoliška žena ve, da je njeno kraljestvo dom. Tam vlada ona, in od njene vlade zavisi življenje, blagostanje in sreča naroda.

Rev. J. Oman:

Glavne smernice slovenske žene

(Govor na slavnosti podružnice št. 47, Garfield Heights, Ohio, ko je ta prejela zlato spominsko knjigo.)

ISOKO spoštovana gl. predsednica Mrs. Priland, cenjene uradnice in članice Slovenske Ženske Zveze, prijatelji!

Z največjim veseljem pozdravljam danes novo društvo št. 47 S. Ž. Z. in Vam čestitam na tako sijajnem uspehu. Da ste v primeroma kratkem času nabrale nad 100 članic za svoje društvo, je zopet dokaz, kaj premore složnost in marljivost. Nikdo bi ne bil verjel pred par meseci, da bi moglo kako društvo nabrati toliko število članic v Vaši okolici. Dobile ste jih. Toda, sedaj, ko imate to število, ko ste dosegle svoj cilj, kaj pa sedaj? Kaj pa hočete sedaj? Gilbert Chesterton, znameniti katoliški pisatelj iz Londona, je pred kratkem popotoval skozi Združene države, in ko so ga potem nekateri vprašali kaj misli o Ameriki, je dejal: ‘‘Vi Amerikanci ste vedno v naglici, vedno drvite, da pridite na mesto, ko pa pridete tja, pa ne veste kaj storiti.’’ Tudi ve ste delale vse v naglici. Ali boste pa sedaj vedele kaj storiti? Ali veste zakaj ste postale članice te potrebne organizacije, SLOVENSKE ŽENSKE ZVEZE?

Že od začetka zasledujem SŽZ. in njen delokrog in se mi vidi, da ima med svojimi drugimi nameni zlasti ta namen, da ohrani vrlosti in čednosti prave slovenske žene med našim ženstvom. Preveliko jih je da bi omenjal vse. Le tri, katere se mi zdijo glavne, hočem navesti.

Slovenska žena je hrabra. Ona se ne straši težkoč, truda in težav, kadar ji dolžnost narekava, ali njen stan veleva. Poglejmo samo po domovih. Skoraj brezizjemno najdemo kopico otrok, malih, večjih, in odraslih. Dočim se ameriško ženstvo straši in boji tega bremena, in se opira dolžnostim, ker poče težav in hoče biti prosto in brez skrbi, gre slo-

venska mati in žena hrabro svojo pot, ter pogumno vrši svojo nalogo. Marsikatera solza srčne in telesni boli pade, toda slovenska žena ne odneha, ker se zaveda odgovornosti, katero ima pred Bogom.

Slovenska žena ljubi svoj dom.

V današnjih čudnih dneh, ko je toliko razvalin enkrat srečnih družin, ko je toliko žena in celo mater, katere ne vedo in ne poznajo svojega mesta, in se vmešavajo v vse moške zadeve, in pravijo, da hočejo biti enake moškim povsem, in hočejo imeti iste pravice in iste dolžnosti, je naravnost tolažilno videti slovensko ženo, ki stoji ob svojem lastnem poslu in skrbi za dom, za moža in za otroke.

Res je, da je Bog ustvaril moža in ženo enako-pravna. Stari Slovani se tega niso zavedali in pri njih je bila žena skoraj sužnja. To ni bil namen Stvarnikov, ko je možu dal ženo. Sv. Pismo pravi, da mu je Bog naredil družico, toraj njemu enakopravno. Vzel jo je iz Adamove strani, ne iz pete, da bi hodil po njej, ne iz glave, da bi bila ona glava njemu in družini, kakor — se mi zdi — da današnje ameriško ženstvo hoče. Slovenska žena se zaveda, da je kraljica doma, da je v gotovih ozirih mož njen gospodar, a dober, ljubeč gospodar, ki svojo ženo spoštuje, in se vselej in povsod v važnih zadevah z njo posvetuje. Zato slovenska žena ljubi svojega moža, svoj dom in svoje otroke. Najbolj srečno se počuti, kadar je doma v krogu svojih dragih. Pa če pride do kakega nesporazuma med njo in možem, ne bo letela takoj od korta do korta, ampak poravnava svoje razmere sama z možem. In, če nastanejo dnevi še tako težki, in razmere še tako težavne, ona raje trpi, in ostane zvesta svojem poklicu, kakor pa bi razdirala dom in z divorsom pehala svojo dru-

žino v brezmejno nesrečo razdrtega doma. O, da bi bilo več te vrlosti, tega poguma, med ameriškim ženstvom sploh! Koliko gorja bi bilo prihranjene-ga tisočerim otrokom, kateri s divorsom postanejo sirote poleg živega očeta in matere!

Slovenska žena ljubi svoj dom, vendar pa danes ne sme več ostati le doma. Dosedaj je mož opravljal državljske dolžnosti sam. Pred nekaj leti pa se je svet zasukal in dal tudi ženi pravico in dolžnost voliti in voljena biti. Zato se slovenske žene ne morete več na volivni dan skriti za peč in pripustiti vse možu. Slovenska žena mora danes z drugimi vred na volišče. S.Ž.Z. ima v tem veliko nalogo, da pripelje slovensko ženstvo v volivno koč. Volivni glas je edino sredstvo, ki je imamo za izboljšanje družabnih razmer. Kdo ne ve kako gnila je naša ameriška politika in kako brezvestni ameriški politikarji! Čas je, da se izčisti ta nesnaga, in zdi se mi, da je v prav zato poklicano ameriško ženstvo sploh in s tem slovenska žena, da pomaga do zdravih in poštenih političnih odnošajev.

Slovenska žena je verna žena.

Naše matere so bile verne matere in vem, da nima nikdo lepšega spomina na svojo mater, kakor vtis, ki ga je dobil, ko je našel svojo mater zatopljeno v molitev za dobrobit svojih otrok, moža in svojega doma. Kar so bile naše matere, to ostanite tudi ve, da boste mogle podati ta najdragocenejši biser svojim otrokom.

Vsekako pa mora biti vaša vera razumna, da boste vedeli, kaj moramo verovati in zakaj. Ni vse verska resnica, kar se mnogokrat predbaciva od strani nasprotnikov krščanstva, in nam katoličanom podtikuje. Slovenska žena mora biti razumna v tej zadevi, da bo vedela razločevati resnico od neresnice, da bo vedela kje se poučiti, če je v dvomu glede katerega nauka. V ta namen bere vestna žena in mati dobre poučne knjige. Ona se ne zanaša na to, da je enkrat "znala katekizem na pamet". Človek hitro pozabi. Če imaš peč v kateri kuriš z drvni, ali premogom, ali je zadosti, da samo zjutraj enkrat deneš na ogenj? Prav tako ni zadosti, da si samo enkrat znala. Uči se, beri dobre knjige in dobre liste, zlasti "Zarjo", glasilo SŽZ., da se ne boš osmešila, kakor se oni, ki požrejo vsako še tako gorostasno obrekovanje napram Cerkvi in sv. Očetu. Človek, ki se od časa do časa ne poslužuje dobrega branja, postane zelo lahkovoren ali pa naravnost praznoveren. Bral sem, da je neka taka praznoverna oseba vprašala v poizvedovalnem kotičku, ali je res, da se bradavice odpravijo, če se črna mačka pokoplje v polnoči na pokopališču pod križem. Urednik pa je odgovoril: "Res se odpravijo tako, če so bradavice **na mački.**" Članice SŽZ. berite svoje glasilo, katero je postalo eno najboljših

listov, kakor je sedaj urejevano. Zlasti so članki vašega duhovnega svetovalca Father Anton Schiffrerja krasni in primerni časom. Berite ga same in dajte ga brat tudi drugim, ker je zanesljivo vodilo vsem ženam in dekletom.

To toraj, se mi zdi, so nekatera stremljenja Slovenske Ženske Zveze. Ta zveza mora ohraniti med našim ameriškim slovenskim ženstvom vse vrlosti in lepe čednosti slovenske žene. Zlasti pa naj jih navdušujejo za hrabrost, da se ne bodo strašile nobenih zaprek in težav na potu svojih dolžnosti. Naj jih spodbuja k ljubezni do doma, da bodo iskale svoje veselje in srečo ne po raznih klubih in v drvenju za svojimi takozvanimi "praviciami", ampak pri svoji družini, pri možu in svojih otrocih, kjer edino se zadovoljnost matere najde. Slovenska

Rev. John J. Oman,

župnik pri Sv. Lovrencu, Cleveland (Newburgh), Ohio.

Ženska Zveza naj uči naše ženstvo zavednosti, kar se tiče državljskih pravic, da pojdejo na volišče kakor druge. Ni mi treba govoriti glede narodne zavednosti. Dolžnost je vaša, da ostanete Slovenke, in učite svoje otroke ljubiti materni jezik. Slovenska žena je in mora ostati verna, ako hoče obvarovati sebe in družino moralnega propada. Vera je edina, ki nam more odgovoriti na vprašanje: od kod? in kam? Bog je naš začetek in konec. Od Boga prihajamo, k Bogu se povračamo. V zavesti tega je naša časna in večna sreča. Kdor tega ne priznava, je v temi glede najvažnejših vprašanj našega življenja.

SLOVENSKA ŽENSKA ZVEZA naj raste in cvete! SLOVENSKA ŽENSKA ZVEZA naj vodi po tej poti svoje hčere do pravega blagostanja za dušo in telo!

Glavna predsednica:

Izročitev spominske knjige

Ko je gl. odbor na svoji seji meseca julija sklenil, naj spominsko knjigo izroči predsednica osebno, sem temu ugovarjala, ker se mi je škoda zdelo zvezinega denarja za vozne stroške. Ko sem pa videla, koliko reklame je Zveza ravno vsled tega pridobila, — ko sem obiskala ob tej priliki skoro vse podružnice v državi Ohio, ter razjasnila in rešila več kočljivih zadev in vprašanj, ki bi jih pismenim potom bilo skoro nemogoče rešiti, in ker so se nekatere članice potrudile, da so se za časa mojega obiska ustanovile kar tri podružnice, — sem prepričana, da je bil moj obisk koncem konca vendarle koristen za našo organizacijo, in denar, ki je bil izdan za moje stroške, je po drugi strani Zvezi prinesel dvojno korist. Omeniti pa moram, da sem predložila račun **samo za vozne stroške**, nikakor pa za kake dnevnice, kakor si nekateri domišljujejo. Naša Zveza ni dovolj bogata, da bi plačevala dnevnice gl. uradnicam, kadar potujejo. Edine dnevnice plača takrat, ko zborujemo na letnih ali polletnih sejah. Toliko v pojasnilo onim, ki ne vedo kaj zinejo

Prišla sem torej s hčerko v Cleveland v soboto, 11. septembra večer. Na postaji sta naju pričakovali predsednica in tajnica podružnice št. 47. Ustavile smo se na domu predsednice, kjer sva s hčerko ostali dva dni gostinji prijazne Zidaničeve družine. Zvečer sem se udeležila seje podr. št. 47. — Drugo jutro se je vzela slika članic te podružnice, katero boste videli v prihodnji številki Zarje. Opoldan smo bile povabljene na kosilo k

tajnici podružnice, Mrs. Heleni Tomažič. Popoldan ob štirih je bila parada, potem pa vhod v Sl. Narodni Dom v Newburghu, nakar se je začel program. — O programu ne bom natančneje pisala, ker vem, da bo isto poročala katera izmed odbornic podružnice, omenila bom le, na kak način se je spominska knjiga izročila. — Predsednica Mrs. Zidanich na prav lep način pozdravi navzoče ter izroči vodstvo programa tajnici Mrs. Tomažič, ki je izvrstno izvršila svojo nalogo. Sledili so govori častnih gostov, gl. uradnic in zastopnic raznih podružnic. Nato je prišel primeren trenutek, da se izroči spominska knjiga. Po sredi dvorane, vsa belo oblečena, prinese Mrs. Albina Novak, gl. nadzornica Zveze, na zlati blazinici, okrašeni s trakovi zvezine barve, lepo spominsko knjigo. Spremljata jo dve mali deklici, tudi v belih oblekicah. Godba zaigra "Hej Slovani!" — Vse vstane in ploska. Ko je knjiga prinesena na oder, se izroči s primernimi besedami predsednici podružnice. Predsednica se lepo zahvali za priznanje, ki je njih mlado podružnico zadelo ter izrazi upanje, da bo ta knjiga za vedno pri njih ostala, to se pravi, da bodo vsako kampanjo šle s tako vne- mo na delo, da bodo zopet vse druge podružnice prekosile. — Programa se je udeležilo poleg domačih še več članic drugih podružnic, najbolj pa se je, kakor sem zvedela, odzval West Park. Prišlo jih je kakih 30. Za banket je bilo prodanih 400 vstopnic, okrog sto ljudi je moralo oditi, ker ni bilo več prostora. Cela slavnost popoldan in zvečer se je

naravnost presenetljivo uspešno završila, za kar gre podružnici najlepše priznanje. Treba je pohvaliti članstvo te mlade podružnice, ker je veliko žrtvovalo za svojo prvo slavnost, zato vem, da so vesele, ker se jim je vse tako lepo obneslo. Med programom mi je bil izročen slovenski šopek, vsebujoč nageljček, fajgeljček, rožmarin, — kakor poje naša pesem. Hčerka Mrs. Pugelj, zapisnikarice te podružnice, mi je izročila ta šopek ter poleg tega ljubko zapela "Rasti, rasti rožmarin." Ob začetku nas je lepo pozdravila z deklamacijo 12letna Mary Meserko. V imenu podružnice mi je pa tajnica Mrs. Tomažič izročila za spomin lepo usnjato torbico za pisma, katera mi bo res prav prišla. — Iskrena hvala podružnici za vso ljubeznivost in naklonjenost. — Hvala Mrs. Zidanich za prijazno postrežbo, kakor tudi družini Bizjak, ki je dala avto in šoferja na razpolago. Hvala Mrs. Tomažič, ki je veliko skrbela, tako za slavnost, kakor za mene. Podružnici pa želim veliko uspeha. Lahko je ponosna, da je izmed celega roja drugih podružnic odnesla najvišjo odliko, katero naša organizacija zamore dati, Spominsko knjigo. Vem, da jo bo hranila v časti in zavednosti. — Kakor je bilo slišati iz raznih govorov, bo druga kampanja jako živahna. Povsod hočejo knjigo imeti. Torej sestre, če boste res ve hotele knjigo še zanaprej obdržati, bo treba še bolj delati kot ste dosedaj. Bitka bo huda, zato bo pa tudi zmaga tem večja in častnejša, komur bo dodeljena. — Veselilo me je spoznati članstvo te odlikovane podružnice in

prepričana sem, kdor bo hotel te ženske premagati, bo moral zgodaj vstati.

V pondeljek opoldan je prišel po nas Mr. Ferfolia, v katerega prijazni hiši je podružnica št. 15 priredila okusno kosilo. Zbrale so se uradnice in nekatere članice te podružnice, kakor tudi uradnice št. 47 k prijaznemu prijateljskemu pomenku. Pomenile smo se marsikaj, da je čas le prehitro potekel. Pri odhodu mi je Mrs. Josephine Hočevnar, gl. uradnica Zveze in tajnica podružnice št. 15, izročila lep šopek vrtnic. Rekla je: "Le štejte! Ravno 15 jih je, kot je številka naše podružnice." Lepa hvala, drage sestre!

Okoli pete ure isti dan se ustavi Zakrajškov avto iz St. Clairja, da nas odvede k podružnici št. 25. S šoferjem se je pripeljal tudi č. g. Jager, kar me je izredno veselilo. Že dve leti sem želela tega gospoda spoznati. Bil je jako prijazen ter mi med drugimi pomenki spotoma blagohotno razkazoval znamenitosti mesta. Ustavili smo se pri družini Zakrajšek, ki nas je povabila na večerjo. Pozneje sem se udeležila seje podružnice št. 25 ter ji izročila čarter v priznanje aktivnosti v zadnji kampanji. Nato je sledil banket v šolski dvorani. Udeležilo se je okoli 300 članic, na veliko začudenje nas vseh, in menda v jezo kuharic, ki niso takega navala pričakovale. — Od strani podružnice mi je bila izročena velika košara cvetic, — "naših srčkov", je rekla Mrs. Novak, poleg teh pa še lična ročna torbica. Hvala lepa za vse! Veliko veselje je zavladalo v dvorani, ko je bilo naznanjeno, da se je ustanovila podružnica št. 49 in je Mrs. Novak poročala, da imamo tudi že številko 50, in sicer na St. Clairju. Podružnica je ustanovljena iz mladih deklet. Ta novica je bila namenjena kot nekak "surprise" za oni večer. Hvala sestri Novak! Taka prese-

nečenja imam posebno rada. — Banket je s svojim obiskom počastil tudi č. g. Jager, ki nam je marsikaj lepega povedal. Končno smo v zadrego spravile še Mr. Strniša z zahtevo, da mora napraviti lep govor, kar je tudi storil. — Sestra predsednica Mrs. Ponikvar, ki je obenem gl. uradnica Zveze, je kot stoloravnateljica tudi več članic k besedi pozvala, med njimi podpredsednico največjega društva KSKJ., to je društva Marije Magdalene; ta se je izrazila, da je nad vse ponosna biti članica SŽZ. — Podružnica ima tudi jako dobre domače talente. Prav ljubko sta nam več pesmic zapeli sestri Kaporc, obe članici podružnice št. 25, na harmoniko pa sta igrala dva fanta, sinova naših članic. V slovo so nekatere članice zapele in nas spremile do vrat. Bil je prijeten večer. Prav prisrčna hvala št. 25 za vso naklonjenost in prijaznost. Prenočili sva s hčerko pri Zakrajških, drugo jutro pa naju je Mr. Zakrajšek odpeljal v Nottingham k družini Dr. in Mrs. Škur, kjer sva ostali do odhoda.

Popoldne v torek je prišla pome predsednica podružnice št. 41, Mrs. Lušin, ter me odpeljala v Turkovo dvorano, kjer je že bilo zbranih lepo število članic pri obloženih mizah. Izročila sem jim čarter, katerega so si s svojo pridnostjo v zadnji kampanji zaslužile. Mrs. Poznič je dobila pa zlatnik za pet dolarjev, tudi kot nagrado. Pomenile smo se marsikaj; članice so bile jako prijazne. Dopadla se mi je Mrs. Penko, ki je želela, da za Zvezo ne vzhaja le zarja, ampak da bi za njo zasijalo enkrat celo solnce. Ob slovesu mi je bil izročen lep šopek cvetic. — Hvala vsem skupaj za vse.

Zvečer je bil naznanjen banket pri št. 14 v Nottinghamu. Banket se je vršil v Slov. Narodnem Domu. Navzoče so bile članice in njih možje. Gostov je bi-

lo toliko, da se je moralo dvakrat servirati. Sestra predsednica, Mrs. Rupert, je pozvala k besedi sledeče: Mr. Antona Grdina, bivšega predsednika K.S. K.J., ter Mr. Josepha Plevnik, predsednika International posojilnice, ki so vsi v krepkih besedah izrazili čestitke in občudovanje naši mladi organizaciji. — Mala Rupertova deklica mi je izročila krasen šopek z lepo deklamacijo. — Predsednica je zaključila program z izredno izbranimi, ganljivimi besedami. Hvala, sestra Rupert! Prepričana sem, da Vam je prišlo od srca. Hvala tudi podružnici št. 14 za vso naklonjenost. — Ta večer sem se tudi spoznala z ustanovnicami, uradnicami in nekaterimi članicami nove podružnice, ki nosi št. 49. Želim ji obilo napredka in sloge.

Drugi dan, v sredo, sem bila povabljena na kosilo k št. 32; bilo je prirejeno na domu tajnice Mrs. Jennie Grdina. Zbralo se je lepo število članic te podružnice; posebno me je veselilo videti predsednico Mrs. Walter, ki je za en teden odložila operacijo, samo da bi se spoznali. Upam, da to odlašanje vrli predsednici ne bo škodovalo in se ji kmalu vrne zaželjeno zdravje. Komaj smo se malo pogledale in pogovorile s prijaznimi članicami od št. 32, že pridejo odbornice št. 18, da moram z njimi. Poslovila sem se torej ob treh ter odšla k št. 18. Zopet polno obložena miza pri predsednici te podružnice, Mrs. Jennie Velikanje. Komaj da bi človek nosil kako cajnico seboj, da bi noter spravljaj neštete dobre stvari. Pogovorile smo se zopet marsikaj z odbornicami in članicami te podružnice, nakar sem odšla na konvenčni banket organizacije Slovenske Dobrodelne Zveze, ki je isti teden zborovala. — Prav lepa hvala podružnicam št. 32 in 18 za pogostitev in prijazni sprejem!

Na konvenčnem banketu je bilo lepo. Srečala sem več starih znancev, in našla novih. Ta organizacija ima kar tri naše članice v novem odboru: Mrs. Brezovar, članica št. 25, je predsednica; Mrs. Brodnik, tajnica št. 21, in Mrs. Poljanec, članica št. 6, sta obe članici glavnega nadzornega odbora. Pristrčne častitke vsem trem!

Drugi dan je številka 10 pripravila kosilo na domu Mrs. Salmič. Veste, to je tista podružnica, ki bo imela v svoji oskrbi našo prihodnjo konvencijo. Že sedaj jih skrbi, kako bo. Ta podružnica je tudi druga največja pri Zvezi. Največja je št. 25, kakor vam je znano. Uradnice in članice št. 10 so se v lepem številu zbrale pri kosilu in za pomek, ki je bil pa precej kratek. Še več bi se rade pogovorile, pa sem morala oditi. Čakala me je že deputacija iz West Parka, da me odpelje k svoji podružnici. Treba je bilo reči: Zbogom. Obljubila sem jim, da bom ko pridem v drugič, cel dan rezervirala za številko 10. — Ko sem prišla v spremstvu Mrs. Brodnik v West Park, je bila že podružnica zbrana v Narodnem Domu, in zopet pri obloženih mizah. Kar škoda se mi je povsod zdelo piščancev in kokoši, ki so, sirote, morale dati svoje življenje. — Članice te podružnice so imele pripravljeno kamero in dale smo se slikati. Če je slika dobro izpadla, boste že videle, saj bo nekje v Zarji. Okoli 6. ure sem se poslovila od prijaznih članic, ki bi me rade še obdržale. — Prav lepo se podružnici št. 21 in članicam št. 10 zahvalim za prijaznost in gostoljubnost. — Z Mrs. Brodnik sva odšli na organizacijski večer SDZ., na katerega sem imela izrecno povabilo gl. odbora. Mrs. Brodnik je pa kot delegatinja tudi morala biti navzoča.

Ustavile smo se pri Mrs. Svetek, da rečemo: Dober večer, — pa kaj mislite? Imela je priprav-

ljeno formalno večerjo za nas. Res škoda, da se je nismo mogle poslužiti tako, kot je okusno pripravljena večerja zaslužila. Pa drugikrat, Mrs. Svetek!

V Slovenskem Delavskem Domu, kjer se je vršil prej omenjeni spominski večer SDZ., je nastopila častna straža, katere načelnica je naša gl. uradnica Mrs. Albina Novak. V resnici povedano, nisem kaj tacega pričakovala. Že dolgo nisem kakega prizora tako vživala, kot sem nastop in izvajanje častne straže. Častitam sestri Novak, ravno tako organizaciji SDZ.!

Med tem časom so prišli telefoni in pismo iz sosednjega Barbertona, da moramo gotovo priti tudi tja, ker ima Mrs. Ožbolt tudi en “surprise” v obliki nove podružnice. Naprosila sem Mr. Grdina, da bi nas tja peljal, kar je rad obljubil. Z menoj so poleg hčerke šle še Mrs. Rupert, Mrs. Škur, Mrs. Darovec, gl. odbornica Zveze, in Mrs. Plevnik; vse uradnice št. 14. Najprvo smo se ustavili v Barbertonu, da se naznanimo, nato pa smo takoj odšli v Akron, da vidimo orjaški zrakovplov “Akron”, katerega je zgradila Goodyear-Zeppelin družba. Ko smo si vse ogledali, smo se vrnili v Barberton, kjer so nam v Club House pripravili banket, in kjer so nas pričakovale članice od tamkajšnje podružnice. Nekatero so prišle celih 12 milj daleč. — Lepo je navzoče pozdravila predsednica Mrs. Župpec in mi izročila krasno samopojno pero v spomin. Mrs. Žagar, naša nekdanja gl. uradnica, je v lepih besedah izrekla pozdrave in dobrodošlico vsem navzočim; par besedi je spregovorila tudi Mrs. Rupert, nato smo pritisnile še našega šoferja Mr. Grdino, da je moral eno reči. Saj veste! — sam je bil med ženskami, in ni mu drugega kazalo, kot pokoriti se poveljem. Kar prehitro je potekel čas med prijaznimi Berbertončankami. Treba je bilo

odriniti v kakih šest milj oddaljen Kenmore, kjer smo v Narodnem Domu zaprisegli novo podružnico, ki ima št. 51. Priznanje za to podružnico zasluži Mrs. Jennie Ožbolt, ki je imela veliko potov, predno jo je skupaj spravila. Podružnica nam je postregla s kavo in pecivom; žal nam je bilo, da nismo mogle dalje ostati. Za slovo mi je ena članica v imenu te nove podružnice izročila lep šopek s primernimi besedami. — Prav lepa hvala podr. št. 6 za naklonjenost, gostoljubnost in prijazni sprejem. Hvala tudi novi podružnici. Upam, da bo kar najlepše napredovala.

Ob enajstih smo prišli v Cleveland. Mr. Grdina nas je še povabil, naj gremo v njegovo hišo, da nam pokaže slike slavnosti št. 47, katere je filmal, ter še nekatere slike iz domovine. Vse so jako dobre.

V soboto sem rekla, da je treba iti domov. Clevelandčani so rekli: Ne! Jaz pa: Da! — Poslovi la sem se ustmeno in telefonično od svojih prijateljic in članic, potem pa je prišla Mrs. Urbas, gl. uradnica Zveze, s svojim sinom, da nas odpelje proti Lorainu. Pridružili ste se nam še Mrs. Milavec, tajnica št. 10, ter Mrs. Poznič, blagajničarka od št. 41, ki je na vsak način hotela, da smo se na njenem vrtu slikale pred odhodom. Ko to pišem, še nisem nobene slike videla. Najbrž so vse “šajbe” popokale. — V Lorain smo prišle pozneje kakor je bilo napovedano; sicer pa je to že bila navada, da smo bile povsod pozne. — Članice so že odšle z obljubo, da se na večer zopet vrnejo. Ustavile smo se v hiši Mrs. Brešak, tajnice podružnice št. 40, kamor so pozneje začele prihajati tudi ostale članice. s katerimi smo v prijaznem pomenku ostale do časa ko je moj vlak odšel. Ob osmih servirale kavo in pecivo, nato smo obiskali še družino Svete in pose-tili č. g. župnika, nakar smo od-

šli v Elyrijo, odkoder vozi vlak N.Y.C.R. proti Chicagi. — Hvala lepa podružnici št. 40 za prijazen sprejem in postrežbo. Ker smo se o raznih zaprekah do dobre pogovorile, upam, da bo Vaša podružnica začela na novo rasti ter bo ob prihodnji konvenciji, ko se zopet vidimo, štela najmanj 200 članic.

Ko sem odhajala iz Clevelanda, so mi Mrs. Urbas, Mrs. Poznič in Mrs. Milavec izročile lep šopek cvetlic v slovo. Hvala lepa, drage sestre!

Ob sedmih zjutraj v nedeljo sva s hčerko dospeli v Chicago, nakar sva obiskali našo gl. tajnico, da ji izročiva nekatera poročila podružnic ter poveva, kako se nama je na potu godilo. Na kosilu naju je povabila Mrs. Kremesec, nakar sva odšli proti Milwaukee, da se ustaviva tudi tam ter izročiva pozdrave našemu priljubljenemu č. g. Schiffnerju. Ob desetih zvečer sem bila doma, vsa zbita in trudna. Čeprav imamo ženske dar govora,

vseeno je osem dni kar naprej govoriti precej utrudljivo. Vese-la pa sem, da se je vse tako dobro izteklo in sem imela priliko videti naše dobro članstvo. Opazila sem tudi, kako dobre kuharice so naše ženske. Jedla sem take stvari, da se mi še sedaj po njih skominja. Naročila sem, naj dajo recepte v Zarjo, da se tudi druge priučijo, kako kaj takega pripraviti.

Končno se še enkrat zahvalim vsem podružnicam, kakor posameznikom za vse, kar so nama ljubega storili. Hvala vsem, ki so nas sem in tja prevažali, posebno Mr. Antonu Grdina in Mrs. Urbas. — Iskrena hvala Dr. in Mrs. Škur, Mr. in Mrs. Zidanich ter Mr. in Mrs. Zakrajšek za gostoljubnost. Prav lepa hvala sestri Albinu Novak za ureditev programa mojih obiskov pri podružnicah. Hvala lepa Rev. Škurju iz Pittsburgha, ki mi je telefonično pozdrave poslal. Novim podružnicam želim kar največ uspeha: da bi v slogi in sesterski vzajem-

nosti v vseh ozirih napredovale. Celi dve leti sem zdihovala za št. 50, sedaj imamo pa še eno po vrhu. Bog živi naše pridne in vrle organizatorice!

Vtisov in spominov iz svojega potovanja pa ne pozabim nikdar, kakor ne bom mogla pozabiti prijaznosti in prisrčnosti, s katero sem bila povsod sprejeta. Res, nisem vedela, da so mi članice tako naklonjene. Hvaležna sem za vse izraze ljubezni in udanosti. Kadar mi bo zopet kako poleno priletelo pod noge, ali bo kak sovražnik začel dvigati strupeno glavo, se bom spomnila vseh Vaših prijateljsko udanih src; v spomin si bom poklicala besede zaslužnega moža, ki je gledal vedre obraze naših žensk in videl nešteto rok, ki so se mi prijateljsko prožile v pozdrav, ter rekel: "Mrs. Prisland! Vsak človek ima nasprotnike; Vi pa imate na vsakega nasprotnika sto prijateljev. Kdo bi se pri takem številu pomagačev menil za razdirače!" **Marie Prisland.**

Gl. tajnica in urednica:

Jubilejna številka

Ponovno prosim cenjene sestre, naj se udeležijo tekme, katera bo spisala najbojiji sestavek "Zakaj sem postala članica SZZ." Vse ste povabljeni. Sestavek naj ima okrog 200 besed. Opozorila sem na to tekmo že dvakrat v Zarji in menda dvakrat v Amer. Slovencu. Še vedno je čas, ne bo pa več dolgo, ker sprejemamo te vrste člankov samo do 10. novembra. Napišite in odpošljite takoj. Nikar ne imejte strahu! Ne bo vzelo mnogo truda in premišljevanja napisati sestavek približno tako dolg kakor navadno pismo. Tiste tri izmed dopisovalk, ki se jim bo članek najbolj posrečil, dobe nagrade, kakor je bilo že objavljeno.

Vse podružnice ste tudi povabljeni, da pošljete svoje slike.

Če ne morete naročiti rednih slik pri fotografu, pa pošljite vsaj domače posnetke (snap shots). Cen za klišeje (cuts) se nikar ne strašite. Šle bodo od štirih ali petih dolarjev naprej. Vse slike za jubilejno številko moram imeti skupaj do 10. novembra. Če želite, da Vam odgovorim in pošljem cene predno bo Vaš kliše naročen, mi dajte toliko več časa. Na vsak način se tukaj ne bo moglo nič več odlašati.

* * *

ATTENTION, YOUNG MEMBERS!

Three prizes, \$5, \$3 and \$2 will be given by the SLU. to those members who will send in the best English articles for the next issue of Zarja. (Similar prizes

will also be given for the three best articles in Slovene). About 200 words on the theme "Why I Became A Member Of The SLU." will fulfil the requirements. All the articles must be in before the end of the second week in November.

Up to this day we have received a large number of these articles in Slovene, but only one in English. This is what I call an opportunity to make some extra money.

It will be five years in December since the SLU. was organized; therefore, the next issue of Zarja will be a jubilee number, considerably enlarged on account of special articles, pictures and advertisements.

Josephine Racic.

Glasovi od naših podružnic

Št. 1, Sheboygan, Wis. — Vabimo na veselico, ki jo priredi naša podružnica v dvorani naše članice Mrs. Zagožen 28. novembra. Dolžnost vsake članice je, da se te prireditve udeleži; čisti dobiček gre namreč v našo bolniško blagajno. Le glejte, da se vse vidimo, da bo uspeh tem večji, in ne pozabite pripeljati seboj svojih domačih. Vstopnina je 25 centov. Na mizi bo veliko okusnih jedil, — vse zastonj; za suha grla bomo pa imele Štajerca, ki ga je Mr. Prislend preskrbel. Vabimo tudi naše sestre iz Milwaukee, da nas to pot gotovo obiščete. — Pozdrav. — Veselični odbor.

Št. 4, Oregon City, Ore. — Članice naše podružnice že sedaj vlijudno opozarjamo na letno sejo, ki se bo vršila v nedeljo 6. decembra ob 2. uri v navadnih prostorih. Volil se bo odbor za leto 1932. Toraj, ne pozabite se udeležiti vsaj glavne letne seje. — Sesterski pozdrav. — Odbor.

Št. 5, Indianapolis, Ind. — Naša sestra Annie Praprotnik je pred kratkim obhajala desetletnico zakonskega življenja; naj se drugim častitkam, ki jih je ob tej priliki prejela, pridruži tudi iskrena častitka podružnice št. 5: Na mnoga leta! Bog daj, da bi Vam enako zopet lahko častitale ob 25 letnici. — O podružnici sami ni kaj posebnega poročati; novih sicer zaenkrat ni, na drugi strani pa nas vsaj tolaži zavest, da tudi nobene starih ni treba suspendirati. Pri podružnici je prav lepa sloga. V naši naselbini je še veliko Slovenk, ki bi bile lahko naše članice. Zdravimo se toraj! Kakor menda povsod, tako se tudi pri nas dobi razdiralcev, ki poskušajo preprečiti, da podružnica ne bi preveč narastla; nikar ne poslušajte takih! — Cenjene sestre: Prosim, prihajajte na redne seje; odbor sam brez vas ne bo kdovekaj ukrenil; pred vsem prosim, da gotovo pridete vse na prihodnjo sejo 4. novembra. Pomeniti se moramo, kdaj se bomo šle slikať za jubilejno številko Zarje, če boste tako zadovoljne. Znano vam je, da se to nikakor ne more več odlašati, drugače bo prepozno. Seja se bo vršila pri Mrs. Koren. Ne pozabite toraj priti 4. novembra, to je prvo sredo v mesecu. — Pozdrav. — Jennie Gerbeck. tajnica.

Št. 8, Steelton, Pa. — Ko sem se avgusta meseca mudila v Lorain, Ohio, pri svoji sestri Mrs. Ribarich, sem imela priliko obiskati več članic in odbornic SZZ. Povsod so se pohvalile, kako napredujejo, kako se rade zbirajo na sejah, kako se večkrat lepo razvedrijo na tej ali oni zabavi, in kako delujejo v medsebojni vzajemnosti, ter ena drugi večkrat napravijo kako veselje. Opozarjam pa na eno stvar: Dajmo priznanje članicam, ki so izredno delavne na društvenem polju; to bo končno nam samim in našim podruž-

nicam v korist. Nekatere rade delajo, druge pa raje kritizirajo in včasih tudi več ali manj nasprotujejo. Tiste, ki so delavne, nam koristijo, tiste pa, ki le veliko govorijo, s tem največkrat ne koristijo ne sebi ne drugim. Vendar pa vsaka nekaj ve, in če smo složne, se lahko vedno ena od druge učimo, in tako bi moralo biti.

Oglasila sem se tudi v Pittsburghu pri sestri Mrs. Widina. Obiskala sem predsednico podr. št. 26, Mrs. Gorišek, pa je ravno tistikrat ni bilo doma. Nato sva se z Mrs. Widina podale do tajnice Mrs. Besal. Prišle smo do njenega stanovanja, pa smo zagledale toliko stopnic, da smo se ustrašile. Zato smo telefonično pozvale Mrs. Besal, naj pride k Mrs. Widina. Ustregla nam je. Kako je lahko prišla doli po tistih brezštevilnih stopnicah iz svojega stanovanja si še nekako predstavljam, — kako je prišla nazaj gori, je pa zopet drugo vprašanje. Mrs. Besal mi je povedala, kako se imajo pri njihovi podružnici. Kakor ste že slišale, je Mrs. Besal izučena pevka. Kadar boste kaj posebnega prirejale, jo priporočam, da jo pozovete; odzvala se bo za majhno odškodnino in ne bo gledala na kak osebni gnotni dobiček; nji gre pred vsem za umetnost. Sestre, pred vsem pomagajmo svojim lastnim sestram do uspeha; njihov uspeh je tudi naš uspeh.

Povedati moram še, da je naša sestra Mary Gorup dne 2. oktobra obhajala 30 letnico ženitovanja. Članice SZZ. smo ji priredile za to priliko posebno večerjo. Kako se nam je posrečilo zvabiti njo in soproga, ne da bi onadva kaj slutila, vam lahko sama povesta. Mr. Gorup veli, da ni bil še nikdar v svojem življenju tako prevarjen.

Naznanjam tudi, da je smrt pobrala dobrega soproga naši sestri Ani Beličič, otrokom pa skrbnega očeta. Naše sožalje.

Za kartico iz Garfield Heights se lepo zahvaljujem vsem, katere ste podpisane. — Pozdravljam vse članice SZZ. — Dorothea Dermeš, tajnica in gl. svetovalka.

Št. 10, Collinwood, Ohio. — Vroči dnevi so minili. Pikniki so preč. Namesto zabav na prostem je pred nami sezona zabav v dvoranah. Na splošno v teh slabih časih zabave ne prinesejo mnogo gnotnega uspeha, vendar tam, kjer se prireditelj posebno vneto zavzamejo, se tudi sedaj zabave večkrat dobro izplačajo.

Naša podružnica bo priredila zabavno večer na Martinovo nedeljo, 15. novembra, v Slovenskem domu na Holmes ave. Pred vsem povdarjam, da bomo imele prav izvrstno godbo, da se ne bo težko zavrteti ne mladim, ne starim. Cenjene članice, pripeljite seboj svoje može, sinove in hčere, da bo za vse "lušno". Dolžnost vseh članic je nekoliko pomagati domači blagajni, saj veste, da imamo velike

izdatke. Zavihajmo rokave vse od prve do zadnje. Bolj ko se bomo potrudile, več bomo imele. Potrudimo se, da bomo prodale mnogo vstopnic za naš zabavno večer. Pomnite, da bomo ta večer izrebile darilo, zastore za okna, ki jih je naredila sestra Mrs. Zagorc. Hvala Mrs. Zagorc! Ko bi jo vse članice posnemale bi naša blagajna nikoli ne bila v zadregi. Vabimo tudi vse sosedne podružnice S. Ž. Z., in druga društva, da nas pridejo obiskat na omenjeni večer. Kakor sem prej rekla, bodo godci izvrstni; nič manj izvrstne pa ne bodo naše kuharice. Če bi se pripetilo, da bi kdo slučajno postal žejen, bomo tudi prav dobro poskrbele zanj. Le pridite, boste videli, kaj bo!

Članice naše podružnice se premalo oglašajo v Zarji. Marsikatera bi morda rada kaj povedala, pa se boji, da ne bi znala prav sestaviti in morda ne bi bilo primerno za tisk. To je prazen strah. Vsaka naj kar napiše kar bi rada povedala. Če bi tudi ne bilo v najboljši obliki, bo že urednica poskrbela, da pride v primerni obliki v javnost. Isto velja za vse članstvo sploh. Le s korajžo pišite v Zarjo. Saj je to naše glasilo, pa ne samo to, — je tudi edini slovenski ženski list v Ameriki.

Priporočam tudi, da sedaj, ko je vročina minila, prav pridno hodite na seje. Enkrat na mesec se človek že odtrga za kakšno uro. Bolj številno ko so seje obiskane več se lahko stori.

V čast si štejem, da so me pred kratkim obiskale Mrs. Marie Prislend in njena hčerka Margaret, kakor tudi glavni urednici Mrs. Dermeš iz Steeltona, in Mrs. Erjavec iz Jolieta. Se Vam vsem lepo zahvaljujem za obisk. — Mary Urbas, gl. urednica.

* * *

Naša podružnica je na glasu, da prireja vedno prav izvrstne zabave. Poskrbljeno je, da tudi na prihodnji zabavi, 15. nov. zvečer, ne izgubimo tega slovesa. Upam, da ne bo samo prav nobene naših članic manjkalo, — in že samo teh je za celo vojsko, — ampak, da nas bo tudi ostalo občinstvo posetilo v prav obilnem številu. Če bi ljudje vedeli, kako se naši godci in naše kuharice pripravljajo za omenjeni večer, bi tudi eden ne mogel takrat strpeti doma. Meni že sedaj privzdiguje pete kadar se spomnim na to bližajočo se zabavo.

Slovenke v naši okolici, ki še ne spadate k naši podružnici, sedaj je čas, da pristopite v naš krog. Tistega kvoderčka ne bo nikdar nobena pogrešala, koristi bo pa imela mnogo. Ne dajte se toraj preveč prositi! — F. Sušel, članica.

Št. 12, Milwaukee, Wis. — Hvala Bogu, smo rekle, in si oddahnile, ko je bilo vse pri kraju z našo veselico. To je bilo letanja in skrbi, učenja in ponavljanja. Udeležbo smo imele kljub slabim časom dobro, zakar smo hvaležne vsem dru-

štvom in vsem tistim, ki so se veselice udeležili.

Razen pozdravnega govora naše predsednice Mrs. Kopač je govorila tudi gl. predsednica Mrs. Priland. Lepo je povedala. Krasno so zapele "Planinske Rože" o vijolici. Prav lepo se jim zahvaljujemo za prijazno sodelovanje. Naša dekleta: Pugelnova in Simmerleva sta želi dosti pohvale, ki je bila tudi zaslužena. Moško se je postavila Mamie Pugel, in Justina Simmerl je spravila v smeh celo dvorano. Mary Winkler je bila res pravi beraček. Pravilno maskirana v ponošenih zakrpanih hlačah, za klobukom pero na šrauf, je mahala z dolgo šibo, kot bi res imela vaško čredo pred seboj. Zelo pohvalno se je izrazilo občinstvo o njenem petju. Kdor razume, ve, da Maryna vloga ni bila lahka; dosti govorenja in petja, ki je bilo deloma lahko in poskočno, de loma pa precej visoko in težko. Vendar Mary je kar korajžno skončala. Mrs. Skrube (Ješprenka) je zopet enkrat pokazala, da je na odru doma. Vse je naredila prav, in ko je prištorkljala z škornjicami na oder, je vzbudila smeh po celi dvorani. Katra (Mrs. Ivančič) se je vživela v vlogo Katre. Usta so se ji od začudenja odpirala, in so največkrat kar odprta ostala. Mrs. Priland je rekla: Katro sem res uživala. Mica (Mary Gorenz) je igrala izvrstno. Grofica (Mrs. Stariha) je fino vihala nos; ta vloga bi nikomur bolj ne pristojala. Baronica (Mrs. Dobnik) in njena hči Helena (Miss Koren) sta bila kakor nalašč za ti vloge. Mrs. Dobnik je nosila črno elegantno obleko, res prava baronjica, in Helenina ljubkost je bila po Frances Koren pravi! no zastopana. Ivanka, Ana, Reza in Tona so napravile dobro, če se pomisli, da so ta dekleta tukaj rojena, in jim pismena slovenščina bolj trdo gre; posebno Ivanka, ki je dobila to vlogo en dan pred predstavo, ker je Mrs. Mohorko zadela nesreča, — pa je vseeno dobro naredila, kakor tudi ostala dekleta. Še taščo moram omeniti. Taščo (moja malenkost) ni predstavljala starke kot bi morala, vendar je nadomestila pomanjkljaj z pravilno obleko in maskiranjem. Glas sitne starke je podoben trobenti, moj glas je pa po naravi nizek, in je kljub vsemu trudu režisarja ostal nizek. Vem, da imamo dobre igralske moči v naši sredi, samo v tej naglici ni bilo mogoče vseh najti, in vsaka se sama nerada javi. Sicer jih je bilo dosti popisanih, toda večina je odklonila. Po tej poti sem prišla jaz do igranja. Rekla bi, da bi ne bilo napak, ko bi se ob času zbrale dobre moči za dramatični klub, in kadar bi bilo zopet treba, ne bo letanja in telefoniranja, kot sedaj. Mrs. Stariha je imela to nalogo, in povem, da je bila težavna. Kratek čas je že itak bil, in kar ena za drugo so odpovedovale, in zopet je morala prositi druge. Ne vem, zakaj bi naša podružnica ne imela svojega dramatičnega in pevskega kluba? Dosti nas je, in kakor se vidi, nas bo zmiraj več. Mlada dekleta so prav pripravna za ta posel. Res jim gre

bolj trdo od kraja, — ampak voljo imajo železno. Imajo tudi več časa kot na primer gospodinje in matere. Kratke vloge od začetka. In pri tem bodo bolj in bolj vzljubile slovensko govoricu. Po zimi, ko bo več časa se bomo o tem še pomenile. Zahvalo smo dolžne č. g. Schifferju za njegov trud, ki ni bil majhen; ne vem, če si ni večkrat rekel sam pri sebi: "Prvič in zadnjič!" Dobra pomoč nam je tudi Miss Frances Koren. Kdo bi spremljal beračka in oglarja na piano? Thanks, Frances! Zahvala gre tudi vsem, ki so na ta ali oni način pomagale pri tej veselici in igri, sicer pa se je delalo za našo skupno stvar, in vem, da nobena ne pričakuje pohvale. Skoraj bi pozabila omeniti Mrs. Žužek, ki je darovala 25 galonov vina; ona je res naša dobrotnica.

Zgubile smo sestro Mary Glojek. V soboto 3. okt. je bila pokopana. Sestre so ji izkazale dostojno čast na njeni zadnji poti. Nesreča je obiskala tudi sestro Terezijo Mohorko. Nepreviden voznik avtomobila ji je ubil očeta dne 2. okt. Naše sožalje obema družinama, Kopusar in Mohorko! — Pozdrav. — L. Staut.

P. S.: — Pri zadnji seji se je opazila nezadovoljnost nekaterih članic, da dobiček veselice ni zadosten. Za te slabe čase je še prav dober — \$96 so imele že zračunjenih, in še ni bil popoln račun. Na prihodnji seji bomo povedale natančno, koliko je čistega dobička. Seveda, skupilo se je še precej, ampak S. S. Turn Hall sama je vzela čez \$70 s sodo vred, godba je \$28 itd. Igralke so si same kupile obleke; maskiranje ni stalo nič po zaslugi Father Schifferja; pri vsem smo štedile, in sedaj se vidi še nezadovoljnost, in ta napram igralkam. Slabi časi so pač, in to škoduje povsod. — L. S.

* * *

V dolžnost si štejem da se zahvalim mojim dobrim članicam, ki so me obdarile s tako lepim darilom, da sploh sama sebi nisem mogla verjeti, da je bilo meni namenjeno. Najprvo smo bile dogovorjene, da gremo skupaj na veselico korporativno, in da se zberemo pri cerkvi, potem pa dobim telefon od Mrs. Žužek, da moram priti k nji, da se bomo tam zbrale skupaj. Pridem tam, pa ni bilo nobene, da bi šle; bilo mi je že težko, da bomo me zadnje, — kar naenkrat pa pripojejo naše članice, in naša podpredsednica mi podari prav lep šopek iz samih umetnih vrtnic, da ga bom imela lahko dolgo za spomin. Mrs. Možir mi da pa velik zahtoj in mi ukaže, da moram pogledati kaj je notri. Začnem odvijati in sem odvijala toliko časa, da sem prišla do male škatljice. Odprem, pa se mi posvetijo cekini, kaj mislite! eden za \$20, eden pa za \$10, tako da je bilo vsega skupaj \$30. In to za moj rojstni dan. Takega darila še nisem nikoli dobila in tudi ne bom pozabila naših članic, kajti do solz sem bila presežena, da so se tako trudile in toliko skupna nabrale. Najprej se moram zahvaliti tistim, ki so se trudile, da so vse to nabrale: Mrs. Mozer, Mrs. Žužek in Mrs. Semrad. Še enkrat hvala lepa, in vas, dra-

ge članice, ne bom nikoli pozabila. Prispevale so: Mrs. Žužek, Mrs. Punk, Mrs. Jeza, Mrs. Martinčič, Mrs. Semrad, Mrs. Jaklich, Mrs. Suhan, Mrs. Staut, Mrs. Haložan, Mrs. Peterlin, Mrs. Vodnik, Mrs. Rašter, Mrs. Brulc, Mrs. Urankar, Mrs. Pavlin, Mrs. Minka Jamnik, Mrs. Lustik, Mrs. Jamnik, Mrs. Šimenc, Mrs. Ferlich, Mrs. Stariha, Mrs. Mohorko, Mrs. Zagožen, Mrs. Resman, Mrs. Tomše, Mrs. Saršak, Mrs. Anzel, Mrs. Eckl, Mrs. Loncarich, Mrs. Možer, Mrs. Dolnik, Mrs. Bahte, Mrs. Kokovnik, Mrs. Gross, Mrs. Masarič, Mrs. Grlica, Mrs. Kraus, Mrs. Tratnik, Mrs. Priložnik, Mrs. Senica, Mrs. Sagadin, Mrs. Kovačič, Mrs. Motič, Mrs. Remško, Mrs. Pintar, Mrs. Šmalc, Mrs. Magolič. Obenem se še zahvaljujem za darila, ki so mi jih poslale Mrs. Minka Jamnik, Mrs. Fanny Matitz, Mrs. Mary Matitz in Mr. in Mrs. Gozel; vsem skupaj še enkrat lepa hvala!

Drage članice: — Kot predsednica naše podružnice se vam moram tudi zahvaliti, ker ste tudi tako veliko darovale za veselico 4. oktobra, posebno naša dobra članica Mrs. Žužek, ki nam je že toliko darovala, sedaj pa nam je dala 20 galonov vina na razpolago, — in pa naše žene, ki so prinesle dobre potice: Mrs. Minka Jamnik, Mrs. Urankar, Mrs. Jaklich in še ena za katero pa ne vem imena. Vsem hvala lepa! Zahvaliti se moram tudi mojem, ki so delali: Mr. Jamnik, Mr. Ritonija in predsednik in tajnik Janezovega društva so nam zelo pomagali. Zahvaliti se moram tudi našim članicam, ki so se tako trudile, da so tako lepo igro se naučile, — posebno pa se zahvaljujem našemu Rev. Antonu Schifferju, duhovnemu nadzorniku SZZ., ki so res spretni vodnik. Torej še enkrat: vsem hvala lepa! — Mary Kopač, predsednica.

* * *

Nemila smrt je posegla med nas in vzela naši podružnici dobro članico, meni pa drago in nepozabno mater. Moja mati Mary Glojek, je bila rojena leta 1870 na Ljubnem v Savijski dolini. V Milwaukee je bivala 20 let. Umrla je letos 1. oktobra. Več let je bolehal za srčno boleznijo. Razen mene zapušča še enega brata v starem kraju.

Naj se na tem mestu zahvalim članicam tukajšnje podružnice, ki so se v prav obilnem številu udeležile skupnih molitev ob rakvi pokojne, kakor tudi pogrebne sv. maše in celega pogrebne sprevoda. Zahvaljujem se Rev. Gladeku za lep nagovor v cerkvi. Enako Pevskemu odseku Slovenskega doma za žalostinke v cerkvi in na pokopališču. Nadalje tudi predsednici podr. št. 12, ki je na pokopališču prebrala poslovilne besede SZZ. od svoje pokojne članice, potem, ko so Father Gladek izvršili cerkvene obrede. Hvala vsem članicam, ki ste se spominjale v molitvi moje matere. Ti pa draga mamica, počivaj v miru nepozabljena! — Caroline Kopusar.

* * *

Morda Vam je že katera druga poročala o igri in veselici, ki jo je priredila

naša podružnica 4. oktobra, zato jaz ne bom o tem pisala. Vendar pa naj omenim, da tako veselega razpoloženja že ni bilo zlepa med občinstvom, kakor ob tej priliki. Še danes mi ne gre iz spomina, kako sta Mary Pugel in Justina Zimmerl prepevali:

“Tam gori za hramčkom
en trsek stoji,
je z grozdom obložen,
da komaj drži.
Bom firkelj napolnil,
Bom glažek nalil,
imam tud' korajžo,
da ven ga bom spil.”

In kako je Mary Winkler — beraček — poganjala čredo, ki je ni bilo nikjer, in lovila bolne, ki jih — najbolj gotovo — ni bilo . . . no ja! Vse so lepo igrale, in vseh je bilo prav lepo videti na odru. Zahvaliti se moramo pred vsem našemu režiserju Father Schiffrerju, ki se jim obenem priporočamo za naprej, da nam zopet pomagajo kadar bo treba. Zahvaljujemo se vsem društvom in posameznim, ki so nas obiskali ta dan, posebno pa naši gl. podpredsednici Mrs. Prislund, ki je pripeljala seboj trumo iz Sheboygana in nam tudi napravila krasen nagovor. Hvala tudi vsem našim članicam, ki so pomagale na kakoršen koli način.

Kampanje pri naši podružnici za letos še vedno nismo končale; pri zadnji seji je zopet pristopila cela vrsta dobrih in naprednih katoliških žen.

Sosestri Mary Kokalj so rojenice prinesle zalo hčerko. Častitamo. Podružnica ji je poklonila običajno darilce. — Margaret Ritonja, tajnica.

Št. 13, San Francisco, Calif. — Dne 9. oktobra je poteklo ravno 25 let mojega zakonskega življenja, zato mi članice ne boste zamerile, če vam malo opišem, kako se mi je od kraja pa do danes godilo v Ameriki.

Leta 1906, 10. junija, sem prišla v to deželo mlada, zdrava in čila, in sicer k svojji teti v Eden Valley, Minn., na malo farmarsko mesto, kjer so živeli do malega sami Nemci. Ker teta ni bila premožna, sem bila primorana iti služiti k neki angleški družini. Tam so se začele težke ure. Štiri dolarje na mesec in “board”. Dela so mi naložili toliko, da je bilo strah, pa to bi bila še rada storila, ko bi jih bila le mogla razumeti. Slovenščina, kakor tudi nemščina, ki sem jo takrat precej dobro obvladala, mi ni popolnoma nič koristila. Zahrepenela sem po domačih ljudeh. Podala sem se v Ely, Minn. k svojima dvema bratoma. Vdinjala sem se v nekem saloonu za šest dolarjev na mesec. Na Ely sva se videva tudi z mojim sedanjim možem, in ni bilo dolgo, da so nauj nokojni Father Buh zvezali in voregli v jarem, ki ga nosiva že 25 let. Father Buh sedaj že mirno počivajo v Duluthu, Minn., — bodi jih blag spomin! — midva pa sva še vedno skupaj vprežena; rajni Father Buh so znali dobro zvezati. Leta so po-

tekala, in Bog mi je podelil tri zdrave otroke. Dve hčeri sta že poročeni, in sem ponosna nanji.

Ko sem leta 1920 odhajala z družino iz Ely semkaj na zapad, mi je neka rojakinja rekla: “Kaj pa vlečeš svojega dedca po svetu? Saj ti bo na poti umrl.” Pa ni bilo tako. Dobra žena že par let počiva v zemlji, moj dedec pa še vedno pokuša kalifornijsko vince kadar se mu hoče. Če se toraj katera žena tam po vzhodu boji za svojega moža, da bo prezgodaj onemogel ali umrl, naj poslušaj moj navsvet in pošlje moža sem v Kalifornijo. Tukaj bo živel sto let. Eno, ker ga ne bo zeblo, — drugo, ker sploh ne bo imel časa umreti; posebno ta mesec so moški tukaj strahovito zaposleni s prešanjeno grozdja. To menda mora biti, magari če bi soli ne bilo pri hišah. — Pozdrav vsem članicam SZZ. — Mrs. Agnes Markovich, članica.

(Hvala za zanimivo črtico. Vam in Mr. Markovichu častitamo za 25 letnico. Da bi pa Vaša kapljica res imela tako izzredno zdravilno moč, Vam me, ki smo daleč od Kalifornije, ne bomo verjele, dokler je same ne dobimo pokusit, — kaj ne, sosestre? — Op. uredn.)

Št. 17, West Allis, Wis. — Na zadnji mesečni seji smo sklenile, da ne bomo odslej več imele sej vsak prvi četrtek, temveč vsako drugo nedeljo v mesecu ob dveh popoldne v istih prostorih. Prosim članice, da se za gotovo udeležijo prihodnje seje; po seji bomo imele “bunco party”. Najboljše igralko bodo dobile nagrade. Tudi za okusen prigrizek bo primerno poskrbljeno. Seboj pripeljete lahko tudi svoje prijateljice, čeravno niso članice Zveze; za take je vstopnina samo 10c. Tudi ne pozabite pripeljati seboj vsaka eno novo članico na prihodnjo sejo. — Srčen pozdrav! — Članica.

Št. 19, Eveleth, Minn. — Ker ne pride nobenega glasu od naše podružnice, si bodo morda mislili drugod, da smo malo zadremale; vsaj izgleda skoraj tako. — Na seji 13. septembra je bilo sklenjeno, da ne bomo priredile nameravane plesne veselice 8. novembra, ker so časi tako slabi. Ker pa je naša blagajna že precej suha, bo vsaka članica meseca novembra plačala 25c v društveno blagajno, da si tako na najbolj preprost način odpomoremo. Pozdrav. — Angela Debevc, tajnica.

Št. 22, Bradley, Ill. — Izgubile smo priljubljeno članico Mrs. Barbaro Krall, ki je umrla 22. septembra. Jako jo bomo pogrešale, ker je bila dobra članica, vedno pripravljena pomagati v vseh zadevah kadar smo jo potrebovale; nikdar ni odrekla pomoči. Tudi na sejah jo bomo pogrešale, ker je redno hodila na seje dokler je ni bolezen položila v bolniško posteljo. Bolehala je na vodenici. Na avgustovi seji je še bila med nami, na septembersko sejo pa že ni mogla več priti. Hodile smo jo vedno obiskavat in tola-

žit; trpela je vdana v božjo voljo. Počivaj v miru, draga sosestra! Me ostale članice, se te bomo spominjale vedno.

Pri naši podružnici ne moremo napredovati po številu članstva, ker je naša naselbina majhna, imamo se pa drugače prav lepo, posebno naše seje so zelo družabne. Vsak mesec se zberemo pri drugi članici, po seji pa igramo bunco. Članica — gostiteljica poskrbi za primerne dobitke. Nazadnje tudi prigrizka ne manjka. Zraven se še malo pomenimo o kuhanju in tem in onem, da nam večer vedno prehitro mine. — Najlepše pozdrave pošiljam vsem članicam SZZ. — Rose Smole.

Št. 23, Ely, Minn. — Dne 23. septembra nas je za vedno zapustila sestra Rose Merhar. To je še tretji smrtni slučaj pri naši podružnici v letu 1931. Podružnica je naklonila pokojni članici 10 sv. maš. Članice smo jo spremile k zadnjemu počitku. Bila je skrbna mati in prijazna do vseh. Priporočamo jo v molitev in blag spomin.

Opozarjam tiste članice, ki še niste plačate letnega prispevka, da kmalu poravnate, ker leto gre h kraju. — Mary Štukel, tajnica.

Št. 25, Cleveland, Ohio. — Pri naši podružnici je nekaj kar utihnilo. Da bi glavna tajnica ne poročala v Zarji koliko nas je, bi morda kdo mislil, da nas je vzela kaka huda nevihta. V resnici pa dobro napredujemo; naše število se vedno množi. V zadnji kampanji smo bile na tretjem mestu, zaobljubili smo se pa, da kadar bo sedaj prva kampanja hočemo me biti prve.

Ko je naša glavna predsednica Mrs. Marie Prislund obiskala podružnice v Clevelandu, je posetila tudi našo podružnico. Kot nagrado za pridobivanje članic nam je prinesla krasen čarter. Kljub hudi vročini se je zbrala polna dvorana članic, ki so z zanimanjem poslušale lepe in spodbudne besede gl. predsednice. Nato smo se podale k skupni večerji, ki je bila prirejena nji v počast. Bil je prav prijeten večer, ki je pa prehitro minil, in morale smo se le prekmalu ločiti od naše spoštovane gl. predsednice. Njen obisk tukaj ni bil zastoj; isti teden ko se je ona nahajala med nami, so se ustanovile kar tri nove opružnice. Le tako naprej! Pomagajmo ena drugi! Na tak način lahko desežemo, kar je namen SZZ., da pristopijo v naše vrste vse slovenske žene in dekleta po širni Ameriki. Mnogo žena se je dosedaj pokazalo zelo agilnih in vnetih za napredek naše Slovenske Ženske Zveze; vsa čast njim!

Sporočiti moram tudi, da je umrla članica Mary Stokel. Njo je prvo spremljala naša nova zastava na zadnji poti članice so se tudi v velikem številu udeležile pogreba. Mir in pokoj umrli so sestri!

Opozarjam na tem mestu, da redno plačujete mesečne prispevke, ker tajnici je težko po hišah kolektati. Torej, bodite

točne! — Pozdrav. — Frances Ponikvar, predsednica.

Št. 26, Pittsburgh, Pa. — Na Zahvalni dan, 26. novembra, bo naša podružnica v Slovenskem domu na 57. cesti priredila dve igri, eno v slovenščini, drugo v angleščini. Igralke v slovenski šaljivi dvo-dejanki "Jeza nad petelinom in kes" bodo sledeče:

Lenka.....Mrs. M. J. Golobitch
Rada.....Mrs. S. Korošec
Nezika.....Mrs. J. Jurgel
Botra.....Mrs. M. Koghe
Angleška igra se zove "Boosting Bridget" in je komedija v enem dejanju. Igrale bodo:

Mrs. Herbert Brewster.....Miss A. Sumic
Louise Harris.....Miss R. Stampohar
Bridget.....Miss M. Bahorich
Harriet Gordon.....Miss F. Sumic
Rowena Brewster.....Miss B. Jesih
Mrs. Hastings.....Miss J. Klobuchar
Mrs. Emily Applegate.....Miss A. Kumich

Po igri bo ples. Igrala bo izvrstna godba. Vstopnina k igri in veselici za odrasle samo 35c. Začetek ob 7:30 zvečer. Dobiček te veselice je namenjen naši dobrodelni blagajni.

Na zadnjih dveh sejah je Mrs. Anna Klun darovala dve brisači za "door prize"; dobila jih je Mrs. Marija Jevnikar; — Mrs. Mary Matičič pa je darovala krasno stensko ogledalo; dobila ga je Mrs. Malič. Za prihodnjič je nekaj lepega darovala Mrs. Jevnikar — pa ne povem, kaj Pridite vse članice na prihodnjo sejo, to je 11. novembra, da izvolimo veselčni odbor. — Pozdrav. — Mary Besal, tajnica.

Št. 27, North Braddock, Pa. — Dragre sestre in prijateljice! — Naj se na tem mestu zahvalim sestri Pierce in ostalim članicam naše podružnice za ček, ki sem ga prejela od njih. Pred kratkim sem se poročila, in ob tej priliki mi je naša podružnica izročila ček za \$10. Se vsem prav lepo zahvaljujem. — Mrs. Mary Kelly.

Št. 37, Greaney, Minn. — Članice naše podružnice vljudno prosim, da bi bolj redno hodile na seje, ki se vrše vsako drugo nedeljo v mesecu po sv. maši, pri Mrs. Agnes Starič. Na prihodnji seji bo treba rešiti več važnih stvari, toraj pridite vse.

Na kvaterno nedeljo je imelo naše Društvo žena in mater skupno sv. obhajilo; članice tega društva so po večini članice naše podružnice.

Pri sosestri A. U. se je zadnje dni zglasila štokrlja in prinesla zalo hčerkico. Častitamo. — S sosesterskim pozdravom, Mary Starich, predsednica.

Št. 28, Calumet, Mich. — Tudi jaz se hočem enkrat oglasiti v našem priljubljenem mesečniku, ki je v resnici tako zanimiv, da ga koncem meseca komaj pričakujemo. Zanimivi izvirni članki, lepi vsodbujevalni dopisi glavnih uradnic, in pa poročila posameznih podružnic — vse to naredi glasilo privlačno, da ga rade čitamo. Toda ne samo me članice, tudi

naši možički ga radi primejo v roke, tako, da včasih ne vem, kdo ga rajše čita, jaz ali on.

Vidim, da v kljub slabim časom prihaja v Zvezo še vedno precej novih članic, manj razveseljivo pa je dejstvo, da so tajnice primorane vsak mesec jih večje število suspendirati, kar bi ne smelo biti ker, kako je pisala v zadnjem glasilu naša urednica in tajnica, so naši asesmenti tako majhni, da jih gotovo lahko vsaka vzdržuje in poleg drugih aktivnosti organizacije je tudi vsaka zavarovana za primerno svoto za pogreb. Že radi tega bi ne smelo biti nobene suspendacije.

Naša zadnja seja je bila kaj zanimiva. Imamo navado, da izvolimo vsako sejo, posebno v jesenskih in zimskih mesecih eno članico, katera ima nalogo, da preskrbi zabaven program za prihodnjo sejo. To pot je bila zopet "chairman" Mrs. John Klobučar, ki se je že enkrat prej izkazala prav izvrstno. Priredila je zelo zabaven program, in njene šale in pripovedke so nas držale cel čas v smehu. Po tem smo vlekli običajni "Zero hour prize". Tokrat je sreča zadelala mene. Potem so me začele izpraševati, kaj bom vse kupila s tem "velikim" dobitkom, in res sama ne vem, kam bi ga naložila. Banke pokajo, obveznice in delnice padajo v ceni, tako, da človek ne ve kam investirati to bogastvo.

Toda šalo na stran! Za prihodnjič se nam zopet obeta dober program. Pridimo zopet vse! Jaz se sicer nisem mogla se pogosto udeleževati dosedaj, ker mi ni domače delo dopuščalo, v naprej bom pa poskušala biti na vsaki seji. — Pozdrav vsem članicam. — Katarina Rom.

Št. 41, Collinwood, Ohio. — Pri naši podružnici je vedno veliko novega. Na zadnji seji smo sklenile, da se damo slikat za jubilejno številko Zarje, na kar nas je opozorila naša glavna predsednica Mrs. Prislund, ker smo dobile toliko novih članic v zadnji kampanji.

Podružnica je dobila za nagrado čarter. Mrs. Poznič zlat cekin, Mrs. Lusin pa zlato zaponko. Te dve vrli članici zaslužita vse priznanje, ker sta toliko novih

članic pridobili in še vedno neumorno delata kakor čebelici. Vsa čast Vama!

Na zadnji seji smo tudi sklenile, da priredimo veselico na Martinovo nedeljo, da ne bodo samo možje krščevali "ta sladkega"; tudi me žene in dekleta ljubi-mo zabavo.

Drage članice, prosim Vas, da ne pozabite priti na prihodnjo sejo, ki se bo vršila prvi četrtek v mesecu. Imamo mnogo za pogovoriti se zaradi veselice. Lc pridite, saj na naši seji je vedno fletno. Zadnjič smo imele zabavo po seji, za kar gre zahvala Mrs. Mary Raddel in Mrs. Margaret Poznič, zahvala gre tudi Mrs. Dremel za krasni šopek. Hvala vsem dotičnim članicam, katere so darovale pecivo. Hvala tudi Mrs. Turk, ker ni zahtevala plačila za dvorano za našo malo pojedino 15. septembra, na kateri smo imele čast pozdraviti našo glavno predsednico Mrs. Prislund. Naj mi bo dovoljeno, da se ji na temu mestu iskreno zahvalim za pomeljivi govor in prijaznost. Članice št. 41 Vam častitamo, in želimo še mnogo napredka za Vaše delo, in naj Vas božji vlagoslov spremlja. Bog Vas živi. — S pozdravom, Marion Penko.

* * *

Kako je bilo na naši zadnji seji tiste že veste, ki ste bile tam, drugim je pa lahko žal, ker jih ni bilo. Tudi ko bi bile vse prišle bolne na to sejo, bi bile tam gotovo ozdravele. Za zdravnika nam je poskrbela Mrs. Poznič, ki je dobila Mrs. Janc iz Huntmere; ta zna vse pozdraviti, ki se bolj klaverno počutijo; tudi tistim, ki jih morda noge bolijo, ona lahko pomaga. Priporočam jo vsem našim društvom za podobne prilike. Je bilo res lušno, sestre, kaj ne da: Mrs. Poznič zopet tuhta nekaj za prihodnjo sejo. Pridite vse pokledat, kaj bo iztuhtala. Naj bo že kar hoče, to je gotovo, da bo spet lušno. Toraj na svidenje! — Članica.

Št. 43, Milwaukee, Wis. — V dolžnost si štejemo, da se v imenu naše podružnice prav lepo zahvalimo vsem, kateri ste se udeležili naše veselice dne 27. septembra, ter nam pripomogli do večjega boljšega vspeha. V teh slabih časih ras

Mrs Prislund pri podružnici št. 21,
West Park, Ohio.

nismo pričakovale tako lepega izida. Hvala članicam podr. št. 12, ki so se v tako lepem številu udeležile naše prireditve in razprodale tikete, katere smo jim poslale. Ravno tako hvala podr. št. 17, Dr. Napredna Slovenka št. 61 JPSZ., Dr. sv. Janeza Evang. št. 65 KSKJ. in Dr. sv. Ane št. 173 KSKJ. Iskrena hvala predsedniku in tajniku Dr. Knights and Ladies of Baraga, Joseph Matzele in Rudolph Maierle, ki sta se potrudila, da sta razprodala tikete, katere smo poslale društvu. Ta vrla mladeniča sta posnemanja vredna. Zelo smo bile vesele, ko sta se vdeležila veselice naša gl. predsednica Mrs. Marie Prislund in duhovni vodja Rev. Anton Schifferer. Lepa hvala!

Hvala članicam naše podružnice, katere so se trudile z razprodavanjem tike-
tov, posebna hvala članicam in vsem dru-
gim, kateri ste kaj darovali za našo veselico. Nadalje pa apeliramo na članice, da bi se udeležile veselice, ki jo priredi Dr. “Napredna Slovenka” v nedeljo 18. oktobra v S. S. Turn dvorani in veselice sv. Ane, ki se vrši v Harmony dvorani v nedeljo 25. oktobra. Članice, pokažite, da znamo ceniti nam izkazano prijaznost. — Iz stare domovine se bo vrnila ta mesec naša blagajničarka Mrs. Josephine Tominšek s svojim soprogom. Članice jo že težko pričakujemo. — Iz bolnice se je vrnila na dom sestra Josephine Certalich, ki se je dne 6. septembra pri avto mobilski nesreči težko poškodovala, kakor tudi njena družina. Vrli članici in njihni družini želimo v imenu podružnice skorajšnjega popolnega ozdravljenja. — Pozdrav. — Odbor.

Št. 39, Biwabik, Minn. — Prav lepo se zahvaljujeva članicam podružnice št. 39, ki so nama priredile party ob najini 2. letnici poroke, 3. oktobra zvečer. Zahvaljujeva se za njihov trud in delo, kakor tudi za lepo darilo, ki so ga nama poklonile. Pri tej priložnosti se naj zahvaliva tudi A. J. Zanich za darilo in sorodnikom iz Peru, Ill. in Moline, Ill., ki so naju obiskali. O podobni priliki bova poskušala vsem povrniti. — John in Frances Sherek.

Št. 47, Garfield Hgts., Ohio. — Minila je nedelja 13. septembra tega leta, ž njo vred je minila tudi slavnost SZZ. št. 47. Kakor je bila lepa nedelja, tako je bila tudi lepa naša slavnost. Že jutraj ob 7:30 se je večina naših članic udeležilo sv. maše ter pristopilo k mizi Gospodovi.

Ob deveti uri smo se zbrale pred Slovenskim Narodnim Domom, v Newburghu, kjer nas je fotograf Bukovnik fotografiral v naši sredini smo imele tudi gl. predsednico SZZ. in častitega Fathra J. J. Omana, župnika naše fare sv. Lovrenca. Slika se je jako dobro posrečila, ter upam, da jo bodo vse sestre lahko videle v decemberski Zarji.

Nekaj naših članic je potem kar ostalo v S. N. D., žrtvovale so cel dan, ter delale in kuhale, da si zaslužijo javno priznanje.

Kaj hitro se je približala četrta ura popoldan; ta čas je bil pa za našo podružnico najbolj pomenljiv.

Na tem mestu si usojam nekoliko omeniti, kako se je naša slavnost vršila. Ob štirih popoldan se je na dvorišču, pred cerkvijo sv. Lovrenca zbralo mnogo članic SZZ. od naše podružnice, kakor tudi od drugih podružnic v državi Ohio, in sicer št. 6, 10, 14, 15, 18, 21, 25, 42. S tem so nam pač izkazale svojo sosesrsko ljubezen, zlasti iz daljnega Barbertona; poslano jim je bilo 10 vstopnic, vse so plačale. West-Parčanke so pa že takoznane kot ene najbolj odličnih in požrtvovalnih, ter se jim je zdelo potrebno, da nam pomagajo veliko; kupile so 22 vstopnic; tudi druge podružnice ste napravile po svoji moči, kar vam bomo z veseljem o priložnosti povrnile.

Naj se vrnem nazaj k programu. Kot sem že rekla, smo se zbrale — na mestu je bila tudi mladinska godba iz Newburga, (pri tej se nahaja kakih 40 mladih deklet in fantičkov); godba je zaigrala koraknico in tako smo pričele korakati skupno proti Slovenskemu Narodnemu Domu na 80. cesto.

Ker je bila lepa nedelja, še tudi ostalih gledalcev ni manjkalo. Med tem je pa Mr. A. Grdina prav pridno vrtil svoj fotografični aparat za “moving pictures”.

Ko smo prišle v S. N. D. je z nani prišlo tudi mnogo drugih poslušalcev, ter so napolnili dvorano do zadnjega kota; s tem so nam pač pokazali, da se v resnici zanimajo za SZZ.

Ob začetku programa je godba zaigrala ameriško himno, naša predsednica je pa za tem s precej obširnim govorom pričela razvijati nadaljno slavnost. Nato je vodstvo programa izročila meni kot stoloravnateljici, na kar sem pozdravila navzoče goste z naslednjimi domačimi vrsticami:

“Bog vas sprejmi, Bog vas živi,
dragi gostje tukaj zbrani!
Društvo naše počastili
danes ste v tej dvorani.

Društvo naše se hvaležno
vedno bode vam skazalo,
to naklonjenost veliko
povrniti poskušalo.

Sestre, bratje, po jeziku
smo v sorodu si, rojaki,
torej naj za blagor skupni
pridno dela, gleda vsaki!”

Za tem sem imela čast predstaviti celokupnemu občinstvu našo glavno predsednico Mrs. Marie Prislund, kot mater naše organizacije SZZ.

Nato so bili pozvani naš č. g. župnik Rev. J. J. Oman, ki so nam napravili zelo lep in pomenljiv govor, kaj naj bo slovenska katoliška žena in dekle.

Nastopilo je okoli 30 dobro izvežbanih pevcev Društva “Zvon”, ki so naš program jako povzdignili z lepimi pesmicami.

Za tem je velespoštovana in hvalevredna žena Mrs. Prislund govorila v lepih besedah, ki nam bodo ostale v vednem spominu. Zadaj med vrati se prikaže gl. uradnica Mrs. Albina Novak; na svileni blazini je držala Spominjsko knjigo. Godba je zaigrala “Hej Slovani”. Omenjena gl. uradnica se je v spremstvu male Helice Tomazič in Florence Pugelj pričela počasi pomikati skozi dvorano na oder. Glavna predsednica je s pomenljivimi besedami izročila knjigo naši predsednici v navzočnosti ostalih odbornic.

Dvanajstletna M. Meserko, je pristopila h glavni predsednici ter jo s par lepimi besedami pozdravila v imenu cele podružnice.

“Spoštovana sestra predsednica:

Najmlajše društvo Ženske Zveze,
iskreno danes vas pozdravlja,
in sestre svoje vse agilne
s poklonom ydanim vam predstavlja.

Vi naše drage zveze dične
voditeljica ste in mati,
zato v uradu svojem važnem
še dolgo morate ostati.

Ponosne smo, da čast zadela
je ravno našo naselbino,
zato za društvo in za zvezo,
še bomo delale s skupino.

Ideja našega se ženstva,
naj širi, vse povsod razteza,
za blagor vseh rojakinj dragih
procvitaj, živi Ženska Zveza!”

V tej deklici ste videli, da se tudi tukaj rojena mladina zanima za naše slovenske navade in našo govornico. Govorila je res tako lepo in čisto slovenščino, da je lahko ponosna; priznanje zasluži tudi njena mati, ki se zna zavzeti za svoje tu rojene otroke, da znajo spoštovati svoj materin jezik.

Mała Dorothy Zidanič, ter njena prijateljica, sta nam zaplesali otroški umetni ples, za kar sta želi mnogo aplavza od navzočega občinstva.

Predstavljene so bile vse navzoče gl. uradnice, in sicer Mrs. Albina Novak, Mrs. Josephine Hočevar, Mrs. Frances Ponikvar, Mrs. Mary Urbas in Mrs. Mary Darovec, katere so vse lepo čestitale naši podružnici, ter vsaka posamezno z jako velikim navdušenjem povedale pomen organizacije SZZ. Prečitale so se brzojavke, poslana od sledečih: Mrs. Josephine Račič, gl. tajnici SZZ., Mrs. Josephine Erjavec, gl. nadzornice SZZ., in Mrs. Mary Hočevar, gl. podpredsednice KSKJ.

Nato so nastopile zastopnice posameznih podružnic SZZ. Vsaka je bila z nami vred videti jako zadovoljna, da je prišla Spominjska knjiga v naš Cleveland. Ena kot druga je bolj zagotavljala, da mora drugo leto ta knjiga ostati še v Clevelandu; s tem zagotavljanjem so že sedaj pokazale, da so pripravljene tekmo-

vati, ter delati za napredek cele naše organizacije tudi za naprej.

Med nami smo imele čast imeti tudi še nadaljne goste, kakor Mr. Johna Zuliča, ki je gl. tajnik finančnega odbora KSKJ.; napravil je zelo lep in pomenljiv govor za naše ženstvo. Drugi je bil zelo dobro poznani in spoštovani mož, ki je že zelo veliko delal na društvenem polju, in to je Mr. John Gornik. Veste, kaj se je ta mož zaobljubil ta dan? Da bo šel pri prihodnji kampanji on pomagat pridobivati nove članice za podružnico št. 25, da bo od naše podružnice šla knjiga na St. Clair, kar se bo še skoro najbolj gotovo tudi uresničilo. Tretji ali zadnji govornik je zelo dobro poznan med vsemi Slovenci po Ameriki, namreč Mr. Anton Grdina, kateri se je zadnje poletje mudil v naši rodni domovini, lepi Jugoslaviji. Mnogo nam je povedal o naših rodnih bratih in sestrah, katere smo zapustili onkraj oceana, pa še vedno gojijo ljubav v svojih srcih do nas.

Ta mož, vem, da bi nam imel še mnogo zanimivega povedati, ker pa se je program precej zavlekel, je rekel, da mora končati, da ga jaz že postrani gledam. V tem se je malo zmotil, kajti jaz sem ga z jako velikim veseljem sama poslušala, in poslušala bi ga cel teden, ker koder čujem besede od domovine, takram mislim, da sem sama tam. Zatorej vem, da so tudi drugi z največjem veseljem poslušali, ter upamo, da vas bomo, Mr. Grdina, še mnogokrat imeli čast poslušati.

Konec programa je prišla mala sedemletna Florence Pugelj, in zapela "Rasti, rožmarin", ter ob tej priliki gl. predsednici SZZ. izročila vršič rožmarina s par nageljni. S tem je bil program končan.

Kot stoloravnateljica tega programa si štejem v čast in dolžnost, da se na tem mestu v imenu cele podružnice vsem zgoraj navedenim govornicam in govornikom najpristrčneje zahvaljujem, za vse izražene čestitke in govore, kateri niso bili ravno obširni, pač pa zelo jedrnat. Za kar so v znak hvaležnosti vsi prejeji mnogo aplavza.

Hvala vsem, ki ste se udeležili popoldanske slavnosti in banketa zvečer, pri katerem ste pripomogli naši blagajni, ki je bila popreje popolnoma suha.

Tudi nekatere naše članice so bile zelo radodarne; darovale so šunke, potice, torte in nevem, kaj še; vse kar se je rabilo za banket; nekatere so pa tudi darovale v gotovini. Imen ne bom tu navajala; bi zavzelo preveč prostora. Pač pa hvala vsem, ki ste na eden ali drugi način pripomogli do boljšega uspeha. Delale in žrtvovalle ste vse, vsaka po svoji moči, s tem ste izkazale, da se zavedate svoje dolžnosti za skupni dobrobit naše podružnice.

Hvala Mr. A. Bates, možu naše podpredsednice in edinemu slovenskemu trgovcu v naši mali naselbini, ker nam je brezplačno in rade volje zvozil vse potrebno v Slovenski Narodni Dom.

Hvala vsem možem in fantom, kateri ste nam zvečer v dvorani pomagali na praviti mize in drugo.

Hvala Mr. Petru Bizjak, kateri nam je dal svoj avtomobil brezplačno na razpolago, kakor tudi njegovemu sinu Pitu, kateri je vedno prav z veseljem prepeljal gl. predsednico, kar se je izrazil, mu je bilo v veliko čast.

Naj omenim še, da se je na 12. septembra na naši seji nahajala gl. predsednica, kar smo si članice šteje v veliko čast. Na tej seji je bilo precej naših navdušenih članic, katere so jo z velikim aplavzom pozdravile, ona pa je bila tako obložena z cveticami, da jo je bilo veselje. — Mrs. Prislant, zelo smo Vam hvaležne za vso Vašo prijaznost, ki ste nam jo izkazali ko ste bili med nami, ter je naša želja, da bi se kmalu zopet nahajali v naši sredini!

Konec vseh zahval in pohval mi je dolžnost, da se še javno zahvalim gl. uradnici Mrs. Albinu Novak, h kateri sem se večkrat obrnila za kak nasvet, katerega mi je vedno z veseljem dala, ter se vedno izražala, da mi je vsak čas na razpolago. Ž njo sva večina sestavili pro-

Na vrtu pri Mrs. Poznich:

Mrs. Milavec, Mrs. Prislant, Mrs. Urbas, Mrs. Poznich, Miss Mary Prislant.

gram, večkrat sva preštudirali in malo spremenili, in končno upam, da je bil precej dobro zložen. Toraj hvala, Mrs. Novak!

Mrs. Prislant je stanovala za časa bivanja med nami pri naši predsednici. Dne 14. septembra pa je prišel Mr. Ferfolja s svojim avto, in odpeljal to zaslužno in spoštovano ženo v Newburgh. Ž njo so šle tudi naše tri odbornice, ker so bile od podružnice št. 15 povabljene na skupno južino. Ta južina se je bila servirala na domu Mrs. Ferfolja, ki je blagajničarka SZZ. št. 15. Tudi jaz sem bila povabljena med nje, toda žal se nisem mogla udeležiti, ker sem bila poslana na konvencijo SDZ., za kar upam, da mi so sestre te podružnice oprostle. V rešnici sem se veselila naše gl. predsednice, ker sem se nadejala, da se bom mnogo lahko z njo pomenila. Toda človek obrača, Bog pa zaobrne, ter se tako nisva imele nika-

ke priložnosti kaj več pomeniti, za kar mi je jako žal.

Mrs. Prislant je obiskala tudi našo bolno članico Mrs. Požar, ki pa je sedaj, hvala Bogu, že okrevala. Nad tako hitrim zdravljenjem se ž njo vred veseli cela njena družina, kakor tudi me, članice št. 47, ter ji kličejo: Bog dal še dolgo življenje in ljubo zdravje!

Sedaj pa mislim da je že čas, da jenjam z mojim kratkim dopisom, ker sem se že naveličala tolči po tipkah. Radovedna sem, ako bo danes gl. uradnica Mrs. Erjavec zadovoljna, ker mi je pisala, da moram pisati eno miljo dolge dopise, toda ne vem, kako naj jih merim. Morda mi bo urednica Zarje vedela povedati drugače se bo pa treba obrniti k Jaku v Ameriško Domovino.

Končno prav pristrčno pozdravljam vse članice cele Slovenske Ženske Zveze. — Helen Tomažič, tajnica.

Dotatno. — K dvema našima članicama se je oktobra meseca zatekla tetka štoklja. Pri sestri Theresi Pestotnik je pustila za spomin lepo hčerkico; istotako je podarila sestri Mary Lukač luštkano punčko. Obema materama častitamo. Naj bosta mali nagajivki zdravi in vsem v njih družinah v največje veselje, ko dorasteta pa naj obe postaneta članici SZZ., prav aktivni, seveda! — H. T.

* * *

Pripravljali odbor podr. št. 47 za slavnost ob izročitvi Spominske knjige se na tem mestu iskreno zahvaljuje vsem, ki so nas obiskali na ta dan ali nam kakorkoli pomagali. Prosimo, naj nam oprostite tisti, ki se zaradi prenapolnjene dvorane niso mogli udeležiti banketa. Pripravljenega smo imeli vsega dovolj pa žal, ni bilo mogoče vsem postreči.

Naj navedemo imena onih, ki so darovale pecivo, sadje, razne druge jestvine, ali pa v denarju. To so naslednje: Mrs. Erjavec, Mrs. Peternel, Mrs. R. Bizjak, Mrs. Mahne, Mrs. Brice, Mrs. Čergol iz Rosewood, Mrs. Bates, Mrs. Ludvik, Mrs. Božnar, Mrs. Kalister, Mrs. Čampa, Mrs. Slokar, Mrs. Šercelj, Mrs. Kastelic, Mrs. Mavsar, Mrs. Ivčič, Mrs. Tomažič, Mrs. Dolinar, Mrs. Sila, Mrs. Vičič iz Rosewood, Mrs. Radela, Mrs. Zidanič, Mrs. Bražič, Mrs. Ivanka Bizjak, Mrs. Culkar, Mrs. Žugovic, Mrs. Pugelj, Mrs. Zalar, Mrs. Šulen, Mrs. Železnik, Mrs. Meserko, Mrs. M. Stembergar. — V denarju so darovale: Mrs. Frank, Mrs. Dučić, Mrs. Salomon, Mrs. Gustinčič, Mrs. Čergol iz Plymouth Ave., Mrs. Zadnik. Darovale so tudi gl. uradnice SZZ.: Mrs. Darovec, Mrs. Ponikvar, Mrs. Urbas. Vsem tem pristrčna hvala, ker ste pomagale, da ni bilo treba iz blagajne plačati toliko stroškov. Hvala tudi Rudolfu Novak, ki je prišel ženskam na pomoč ter daroval sadja in olja za solato. On prudaja sadje in zelenjavo; našim gospodinjam ga toplo priporočamo, naj kupujejo od njega.

Hvala vsem ženam in dekletom, ki so v enem ali drugem oziru delale omenjenega dne. Enako možem in fantom, ki so

za ta dan delali v dvorani vprid naši podružnici.

Posebna hvala naši glavni predsednici Mrs. Prislant, ki nam je prinesla Spominsko knjigo. Upamo, da je odnesla iz Clevelanda najboljše utise. Kot ustanoviteljici in voditeljici SZZ. ji kličemo: Živela še na mnoga leta! — Pripravljajlni odbor.

Št. 51, Kenmore, Ohio. — Pri naši podružnici št. 51 smo v nedeljo 4. oktobra imele prvo redno sejo. Bila je splošno obiskana, kar znači, da so naše zenske navdušene in ponosne na svojo Zvezo. — Le takoj naprej, pa smo lahko prepričane, da bomo lepo napredovale. Na seji nas je posetila Mrs. Ožbolt, članica

podr. št. 6, ter nam v zbranih besedah razložila delovanje in poslovanje SZZ. in nas bodrila k slogi in harmoniji, ki naj vedno vlada med nami. Mrs. Ožbolt je stara delavka na društvene polju in ima mnogo izkušnje v tem oziru. Članice naše podružnice se ji lepo zahvaljujemo. — Pozdrav vsem članicam SZZ. — Jennie Golac, predsednica.

NOVO ČLANSTVO V SEPTEMBRU.

Podr.:	Ime nove članice:	Ime agitatorice:	Podr.:	Ime nove članice:	Ime agitatorice:
2	Mary Gregorich	Frances Vrecek		Cecilia Bradach	Jennie Intihar
7	Margaret Tedesco	Mary Swigel		Frances Kosten	“ “
11	Frances Perusek	Mary Oberstar		Angela Krall	“ “
	Amalia Smoley	Jennie Ozanich		Louisa Pengal	“ “
12	Angeline Pipan	Mrs. A. Mužich		Louise Poje	“ “
	Frances Udovich	“ “		Marianna Slokar	“ “
	Frances Kirn	Mrs. Stariha		Mary Tratar	“ “
	Anna Levar	“ “		Josephine Znidarsic	“ “
	Anna Miller	“ “		Paula Joger	Mary Stusek
	Amalie Sagadin	“ “		Nettie Stusek	“ “
	Justine Simerl	“ “	50	Frances Andolek	Albina Novak
	Mary Veranich	“ “		Frances Bencin	“ “
	Agnes Remitz	Mrs. Staut		Josephine Bencin	“ “
20	Frances Kos	Josephine Erjavec		Mary Bencin	“ “
25	Caroline Ferkul	Julia Adamich		Antonette Celesnik	“ “
	Mary Rigler	Jennie Hlad		Angela Hlalshe	“ “
	Jennie Hribar	Mary Mavko		Gabriella Jenson	“ “
	Rose Rozman	Louise Miklavcic		Anna Koren	“ “
	Barbara Tomc	Frances Ponikvar		Emma Kress	“ “
	Mary Zgajnar II.	Mary Zgajnar I.		Mary Marsich	“ “
	Helen Sustarsic	Rose Zupancic		Nettie Mavko	“ “
26	Mary A. Capasso	Mary Dekleva		Frances Novak	“ “
28	Mary Bracco	Mary Kocjan		Sophie Orazem	“ “
	Angeline Kovachich	Anna Stanfel		Sophia Posch	“ “
38	Ivana Pucelj	Mary Smoltz		Caroline Schmuck	“ “
42	Jennie Perko	Cecilia Oblak		Josephine Seelye	“ “
45	Anna Lewack	Anna Popp		Mildred Skerl	“ “
	Mary Pauletich	“ “		Jennie Suhadolnik	“ “
	Nina Zornada	“ “		Anna Tomsic	“ “
48	Frances Bambic	Jennie Terlep	51	Anna Zakrajsek	“ “
	Johanna Belaj	“ “		Mary Bolka	Jennie Ozbolt, L. Zupec
	Julijana Cvar	“ “		Jennie Golec	“ “ “ “
	Mary Klarich	“ “		Katherine Korosec	“ “ “ “
	Josephine Mihelich	“ “		Anna Luzar	“ “
	Katherine Musta	“ “		Albina Obreza	“ “
	Tony Ozanich	“ “		Frances Ozbolt	“ “
49	Antonia Gnidovec	Mary Gombach		Mary Skulj	“ “
				Louise Strle	“ “

Ženski svet

KAŽEJO NAM PRAVO POT. — Dne 4. oktobra se je otvorila konvencija društev National Council of Catholic Women v Washingtonu, D. C. Navzočih je bilo nad 500 delegatinj. Konvencijo je otvoril Most Rev. Pietro Fumasoni Biondi, apostolski delegat za Zedinjene države.

Iz poročil posnemamo, da delegacija ne namerava diktirati nobenih nazorov političnih strankam, in se sploh ne vtikati v politične boje. Gre jim edino za svetost in nedotakljivost doma. Dr. Anne M. Nicholson je povdarjala v uvodnem govoru, da se mora napovedati boj razporokar, ker ogrožajo družine in cele človeške družbe, in ker so pri tem najbolj prizadeti oni, ki so nedolžni, namreč otroci

Miss Anna Dill iz Gamble, Pa. je govorila o svetovnem miru. “Če se mi katoličani ne pobrigamo, da prevzamemo vodstvo pri gibanju za svetovni mir, bo prevzel vodstvo sovražnik človeškega rodu, ki bo narekoval tak mir, da bo ugonobil vse, kar je človeštvo postavila s trudom in žrtvami zadnjih 20 stoletij. Le eden nam more prinesiti mir in ta je Kristus, kralj miru.”

Pomemben je bil govor Mrs. James Hugh Hacket iz Milwaukee, Wis.: “Zgledov imamo katoličanke na vseh straneh, ki nam govore jasno, da le en način življenja mora prinesiti srečo in zadovoljnost v naše domove, in ta način je življenje po veri. Naša dolžnost kot žena in

mater je v prvi vrsti gledati na to, da bodo šole delile našim otrokom čisto duševno hrano, da bo knjiga in zabava, ki se jim nudi, sposobna zanje.” — V javnosti ima ženska danes svoje dolžnosti in obenem pomembno mesto. Zakoni se pišejo potom njene glasovnice. Če bo glasovnico vodilo načelo, da delamo vse zato, da služimo Bogu in svojemu bližnjemu, bo naše sodelovanje pri vladi blagoslov za deželo.

V sredo, dne 7. oktobra, se je zaključila konvencija. Glavne uradnice so posetile tudi predsednika Hooverja. Edino sporočilo zanj so imele resolucijo, v kateri zagotavljajo zvestobo deželi, in obljublajo vsestransko pomoč predsedni-

ku pri njegovem naporu za olajšanje bede in brezposelnosti po deželi.

LADY ASTOR IN PROHIBICIJA. — Iz Londona poročajo, da je Lady Nancy Astor, rojena Američanka in sedaj članica angleškega parlamenta, kar čez noč spremenila svoje mnenje glede prohibicije. Kot je znano, je bila ona vedno nasprotnica prohibiciji ameriškega kova. Odkar se je vrnila iz Rusije, je spoznala, da ljudsko mnenje ni več na njeni strani in da zna izgubiti svoj sedež v parlamentu pri volitvah. Njen prihodnji boj bo — kot se je sama izrazila — da se vzame

Razno

Krivični in bedasti zakoni. — Kam privede prevelika skrb države za izboljšanje človeškega rodu nam pojasni sledeči slučaj, ki se je doigral zadnji mesec v mestu Portland, Oregon.

George Hanna, delavec sirskega rodu, je bil celih sedem mesecev brez dela. Njegovi ženi Fiehi in sedmerim otrokom so se oglašali želodci ravno tako pogosto kot takrat, ko je George prinašal redno domov vsakdanji kruh. George je bil prisiljen potrkati na vrata občine in prositi pomoči. Občina je poslala Mrs. Elisabeth Neth, da pregleda položaj. Mrs. Neth je opravila svojo dolžnost vestno in po predpisih. Zvedela je od sosedov, da so otroci poredni. Seveda sosedje niso marali nobenih tujcev v svoji bližini. Našla je sama, da so otroci slabo oblečeni in da matere zadosti ne ubogajo. Prišla je celo do zaključka, da mati ni ravno posebno prebrisana. Čula je tudi, da je eden izmed otrok ukradel nekaj drobiža v mesecu juliju, in otrok se je izgovoril na sestro Heleno, staro 15 let, češ da mu je ona rekla, naj to stori.

Mrs. Neth je poklicala zdravnika Dr. Max Himmelfarba in učiteljico na ljudski šoli Miss Carolyn Friendly, ki je reševala vsa dušeslovna vprašanja za isti okraj. Zdravnik in učiteljica sta poskusila Mrs. Hanna in njeno hčer po vseh predpisih modernega dušeslovja in spoznala, da je mati slaboumna in ravno tako njena hčer. Sodnji sta poslala poročilo o svojih najdbah in priporočila, da se pošlje mati v zavod slaboumnih v Salem, Ore. Za hčer Heleno sta sklenila, naj se sterilizira in pošlje v zavod otrok, ki niso duševno zadostno razviti. Poskusi gospodične Friendly so pokazali nevarnost, da se bo dekleta udala tatvini in morebiti celo spolni poltenosti. — Sodnja je poslušala sporočilo obeh izvedencev in se ravnala po njihovih nasvetih. Za mater je bila določena slaboumnica, za dekleta pa, da mora biti sterilizirana.

Ubogi George ni vedel kaj početi pri teh novicah. Postava je postava, in Mrs. Neth je zahtevala, da se mora dekleta takoj sterilizirati. Oče se je protivil. Uradnica mu je zagrozila, da se bo dekleta takoj poslalo v zavod in bo tam sterilizirana, če oče dovoli ali ne.

izdelovanje piva in ravno tako prodaja iz rok posameznikov — in prevzame vso oskrbo in ves dobiček država sama.

ŠPANKE DOBILE VOLILNO PRAVICO, — JUGOSLOVANKE PA NE.

Ženska je dobila enakopravnost z moškimi pred zakonom, in volilno pravico na Španskem potom nove konstitucije dne 30. septembra 1931. Le eden pogoj je za pridobitev pravice državljanstva, in ta je starost 23 let.

Upali smo, da bo Jugoslavija sledila vzgladu drugače v vsakem oziru ostarele in zaostale Španije. Kolikor nam je do sedaj znano, nova konstitucija, ki je

Do sedaj je v veljavi že v 15 državah zakon, da se smejo sterilizirati (napraviti nezmožne za potomstvo) osebe, ki so zločinsko naklonjene, nore, ali pa duševno zaostale. Seveda ima dotična oseba pravico do apela pri najvišjem sodišču Zedinjenih držav.

George ni imel denarja, da bi napravil priziv na višje sodišče. Zatekel se je k uredništvu časopisa Portland Oregonian. Tam so mu preskrbeli zagovornika Arthura A. Tarlow. Zagovornik je zahteval novo zaslišanje vpricho treh zdravnikov. Mati in hči sta odgovarjali na stavljen vprašanja izredno dobro. Sodnik Ball Gilbert je bil prisiljen preklicati svoj prvi odlok. Da se opomore revščini, so Heleni preskrbeli službo pri neki premožni družini, mater pa so poslali domov k družini.

Namenoma omenjamo slučaj družine Hanna. Takoj po končani vojni se je začela propaganda v Zedinjenih državah za priznanje prvenstva v vseh ozirih nordišskemu plemenu. Angleži, Dani, Švedi, Norvežani in Nemci so naenkrat, kar čez noč, zrastle v očeh vladajočih krogov. Po vseh ljudskih šolah se je predavalo in otrokom razlagalo o slavnih Nordih toliko časa, da je bilo otroke sram svojih staršev, ki slučajno niso bili rojeni kje v severnih delih Evrope. Pomen te propagande se je spoznal šele takrat, ko so ustavili imigracijo. Medtem ko so praktično zaprli meje Slovanom, Italijanom in drugim narodnostim v južni Evropi, so vrata še danes odprta na stečaj naseljencem iz severnih držav Evrope. — To je samo eden slučaj amerikanske propagande.

Zadnjih par let smo veliko slišali o ljubezni predsednika Hooverja do otrok. Mnogo se je vedelo povedati tudi o veliki skrbi, katero ima država za materinstvo in za vzgojo otrok. S slikami in članki po časopisih se je pojasnjevalo, koliko otrok umrje vsako leto po Zedinjenih državah vsled zanemarjenosti. (Resnici na ljubo povedano, njihovo število ne doseže niti primere s številom onih otrok, ki jih uničijo zdravniki v materinih telesih po naših večjih mestih v teku enega meseca, in sicer s sporazumom matere samih.) Posledica te propagande so

bila razglašena po kraljevem ukazu zadnji mesec, sploh ne omenja ženske. Danes, ko se govori povsod kako prinesiti mir med krvaveče narode, bi se pač spodobilo, da bi se dala glasovnica v roke jugoslovanski ženi. Ona je že po svoji naravi ustvarjena, da zna presoditi, kaj bo prineslo mir v deželo, in kaj ne. Glasovnica v roki žene in matere bi pomenila zaupanje v njo, ki daje državi sinove, da varujejo njene meje, zboljšanje socialnega stališča ženske v družbi, obenem pa tudi, — da se je Balkan povzdignil med civilizirane narode, ker smatra tudi žensko za — človeka.

zakoni, ki jih sedaj vpeljujejo posamezne države. Ko bo dovolj držav, da se vpelejo zakoni po vseh državah bo vzela celo zadevo v roke federalna vlada v Washingtonu. Kot danes ni nihče varen pred organi prohibicije, ravno tako pozneje ne bo nihče varen pred uradniki, ki bodo obračali domove, in iskali, kdo je sposoben uživati prostost bivanja v tej deželi, in kdo ne. — Na stotine predlogov čaka prihodnje otvoritve kongresa, in večina teh predlogov se tiče mene in tebe, in osebne svobode tvoje družine. Zastopniki v kongresu, ki se ogrevajo za take predloge, niso sposobni, da zastopajo tebe in mene v kongresu!

Slučaj delavca Hanna naj bi bil vsakomur v spomin, da je čas, da se začnemo bolj zanimati za zakonodajo naše dežele. Ko je zakon potrjen in podpisan, je prepozno.

Beseda "moron" je vsak dan bolj v rabi. Beseda je vzeta iz grškega jezika in pomenja isto kot v slovenskem jeziku beseda "nespameten". Po zakonu je "moron" oseba, katere razum se je razvijal pravilno v otročjih letih, pozneje pa ni napredoval sorazmerno z telesno rastjo. Še ni dolgo temu, ko je zatrjeval eden izmed profesorjev na Harvard univerzi, da je vsakdo, ki žvižga, "moron". — Učiteljica Friendly je zaznamovala med morone Heleno Hanna in njeno mater, zaradi tega, ker so bili otroci slabo napravljeni, dostikrat zamazani, ker so metali kamenje, in ker sosedje niso marali zanj. — Če bomo tako napredovali z bedastimi zakoni kot zadnja leta, zna kmalu priti tako daleč, da ne bo nihče izmed nas izvzet.

Iznajditelj Edison umrl. — Thomas Alva Edison, ki je bil eden največjih, če ne največji ne samo ameriških temveč svetovnih veleumov našega časa, je umrl dne 18. oktobra v visoki starosti 84 let. Njegovo življenje je bilo izredno plodovito; odgovoren je namreč za par tisoč iznajdb, med katerimi so najpomembnejše električna luč, fonograf (gramofon), in kino (premikajoče se slike, "moving pictures"). Njegove iznajdbe so v mnogih ozirih začrtale smernice razvoju cele sodobne kulture.

FINANČNO POROČILO S. Ž. Z. ZA MESEC SEPTEMBER 1931.

Št.	Podružnica	Mesečnina	Pristopnina	Doklada	Razno	Zarja	Skupaj	Št. članic
1.	Sheboygan, Wis.	\$ 18.00	\$ —	\$ —	\$ .75	\$12.00	\$30.75	120
2.	Chicago, Ill.	8.70	.75	—	—	5.80	15.25	58
3.	Pueblo, Colo.	19.35	—	2.00	—	12.90	34.25	129
4.	Oregon City, Ore.	4.50	—	.25	—	3.00	7.75	30
5.	Indianapolis, Ind.	6.15	—	—	—	4.10	10.25	41
6.	Barberton, Ohio	11.10	—	—	—	7.40	18.50	74
7.	Forest City, Pa.	10.20	.75	—	—	6.80	17.75	58
8.	Steelton, Pa.	7.20	—	—	—	4.80	12.00	48
9.	Detroit, Mich.	8.25	—	—	1.00	5.50	14.75	55
10.	Cleveland, Ohio	64.80	—	10.50	—	43.20	118.50	432
11.	Eveleth, Minn.	13.35	1.50	—	—	8.90	23.75	73
12.	Milwaukee, Wis.	18.60	6.75	24.75	—	12.40	62.50	135
13.	San Francisco, Calif.	10.80	—	—	—	7.20	18.00	72
14.	Nottingham, Ohio	35.25	—	4.25	—	23.50	63.00	235
15.	Newburg, Ohio	16.20	—	—	—	10.80	27.00	106
16.	So. Chicago, Ill.	8.70	—	—	—	5.80	14.50	55
17.	West Allis, Wis.	5.70	—	—	—	3.80	9.50	38
18.	Cleveland, Ohio	6.90	—	.75	—	4.60	12.25	46
19.	Eveleth, Minn.	34.50	—	28.75	—	23.00	86.25	262
20.	Joliet, Ill.	34.20	.75	6.75	—	22.80	64.50	228
21.	Cleveland, Ohio	8.25	—	—	—	5.50	13.75	55
22.	Bradley, Ill.	3.15	—	3.00	—	2.10	8.25	21
23.	Ely Minn.	13.35	—	—	—	8.90	22.25	89
24.	La Salle, Ill.	6.30	—	2.00	—	4.20	12.50	42
25.	Cleveland, Ohio	75.90	5.25	16.50	—	50.60	148.25	506
26.	Pittsburgh, Pa.	17.10	.75	1.00	—	11.40	30.25	114
27.	North Braddock, Pa.	7.35	—	—	3.15	4.90	15.40	49
28.	Calumet, Mich.	11.25	1.50	1.50	—	7.50	21.75	75
29.	Broudale, Pa.	3.00	—	2.00	—	2.00	7.00	20
30.	Aurora, Ill.	2.55	—	—	—	1.70	4.25	17
31.	Gilbert, Minn.	—	—	—	—	—	—	69
32.	Euclid, Ohio	12.60	—	1.75	—	8.40	22.75	80
33.	New Duluth, Minn.	3.45	—	—	.15	2.30	5.90	23
34.	Soudan, Minn.	3.45	—	—	—	2.30	5.75	23
35.	Aurora, Minn.	1.80	—	—	—	1.20	3.00	12
36.	McKinley, Minn.	6.60	—	—	—	4.40	11.00	44
37.	Greaney, Minn.	2.85	—	2.25	—	1.90	7.00	19
38.	Chisholm, Minn.	16.50	.75	—	—	11.00	28.25	110
39.	Biwabik, Minn.	3.30	—	—	—	2.20	5.50	22
40.	Lorain, Ohio	3.15	—	—	—	2.10	5.25	21
41.	Cleveland, Ohio	23.10	—	6.25	.25	15.40	45.00	150
42.	Maple Heights, Ohio	2.85	.75	.50	—	1.90	6.00	19
43.	Milwaukee, Wis.	8.70	—	—	—	5.80	14.50	58
44.	Valley, Wash.	1.05	—	—	—	.70	1.75	7
45.	Portland, Oregon	4.05	2.25	—	—	2.70	9.00	22
46.	St. Louis, Mo.	3.60	—	6.25	—	2.40	12.25	24
47.	Garfield Heights, Ohio	15.30	—	9.75	—	10.20	35.25	102
48.	Buhl, Minn.	2.25	5.25	—	—	1.50	9.00	15
49.	Noble, Ohio	1.65	8.25	—	—	1.10	11.00	11
50.	Cleveland, Ohio	3.00	15.00	—	—	2.00	20.00	20
51.	Kenmore, Ohio	1.20	6.00	—	—	.80	8.00	8

Skupaj.....\$611.10   \$56.25   \$130.75   \$5.30   \$408.40   \$1210.80   4132
 Pol-letna naročnina na Zarjo za eno ne-članico 1.00

Skupni dohodki v septembru \$1211.80

Stroški:

Podr. št. 10 za umrlo članico Uršulo Leskovec, (roj. 21. okt., 1875, prist. 4. aprila 1929, umrla 11. avg. 1931).....	\$ 100.00
Podr. št. 10 za umrlo članico Mary Zust, (roj. 15. apr. 1901, prist. 3. sept. 1928, umrla 25. avg. 1931).....	100.00
Podr. št. 28 za umrlo članico Mary Gazvoda, (roj. 20. sept. 1891, prist. 10. aprila 1929, umrla 18. avg. 1931).....	100.00
Podr. št. 23 za umrlo članico Anna Skubic, (roj. 15. avg. 1895, prist. 15. sept. 1929, umrla 28. avg. 1931).....	50.00
Edinost Publishing Co., septemberska Zarja	230.12
Edinost Publishing Co., odtis in poprava adresarja za sept.: \$6.54, vrvica in narezan papir za zavizanje Zarje: 43c.....	6.97
Office Supply & Printing Co., pisalni stroj za glavno predsednico	60.00
Ill. National Securities Corp., enoletna najemnina varnostnega predala (Safe deposit box)	3.00
Vožni stroški gl. predsednice v Cleveland in nazaj	39.79
Stroški za Spominsko knjigo.....	19.78
Zlati pečati za izkaznice: \$2.50, 2 trakova za pisalni stroj in 1 trak za seštevalni stroj: 3.00, risarsko črnilo in peresa za pisanje čarterjev: 51c, tube za pošiljanje čarterjev: 15c.....	6.16
Znamke za gl. urad	3.90
Deposit za poštino Zarje na P. O.	15.00
Pošiljanje Zarje	17.00
Uradna soba za september	10.00
Plače za september: Duh. nadz. \$10, gl. preds. \$25, gl. tajnica-uredn. \$100	135.00

Skupaj..... \$896.72

Balanca 31. avgusta 1931 .....\$21,169.83
 Dohodki v septembru 1,211.80

Skupni dohodki 30. sept. 1931 .....\$22,381.63
 Skupni stroški 30. sept. 1931 ..... 896.72

Preostanek v blagajni 30. sept. 1931 .....\$21,484.91

Josephine Račić, gl. tajnica.

Trije rodovi

DOGODKI IZ NEKDANJIH DNI

Spisal Engelbert Gangl

(Dalje.)

“Zamudil sem se dlje časa nego sem mislil,” je dejal. “Z novim gospodarjem sva se začela razgovarjati. Sam mi je začel pripovedovati, kako je prišlo do prodaje hiše. In tako sem zvedel vse.”

“Tudi jaz sem zvedela vse,” je rekla Lenka. “Sedaj prihajam od Pleščevih, kjer so mi vse povedali. A tudi tam ni nič boljše. Tudi Pavel je odšel po svetu, in preti jim zdaj največje zlo, da bodo brez strehe in kruha.”

“Tako, tako!”

“Pride nesreča, in človek se je ne more ubraniti. Kakor val zapluska, ki pobere vse, kar se mu stavi na pot.

“Vprašal sem moža,” je začel praviti Jože, “ali bi morda tudi on prodal hišo. Odgovoril mi je, da je ne proda za nobeno ceno, ker si ne more misliti ugodnejšega kraja nego ga ima ta hiša. Morebiti čez leta, ko si opomore in spozna, kako se mu uresničijo nadeje, a za sedaj je zaman vsak pomenek o kaki kupčiji.”

Jože je mignil z rameni: “Zato je zdaj rešitev nemogoča.”

“Potem nimava tu ničesar več iskati,” je rekla Lenka. “Ali pa si mu tudi povedal, kdo sva in čemu sva prišla semkaj?”

“Da, povedal sem mu zato, da bi ga morda s tem omehčal. A tudi to ni pomagalo.”

Ko so se vrnili v gostilnico, je vprašala Lenka gospodarja, ali ni videl nikjer v hiši take in take ženske podobe.

Dejal je, da je visela zgoraj v sobi taka in taka podoba. Ker je ni nihče hotel kupiti na dražbi, je ostala njemu. Ker pa nima tuji obraz zanj nobenega pomena, je spravil podobo na podstrešje, kjer je še zdaj.

“Ali mi prodaste to podobo?” ga je vprašala.

“Kaj bi vam prodajal! Dam vam jo zastonj, ako jo hočete,” je odvrnil mož.

“Prosim vas lepo. Če hočete, vam jo tudi drago plačam.”

“Ni treba! Samo potrpite, da vam jo prinesem.”

Gostilničar je stekel po stopnicah. Lenka in Frice sta čakala v veži, Jože je naravnaval voz za odhod.

Hrepeneče je čakala Lenka, da zagleda materino podobo. Ko je začula korake, ki so prihajale navzdol, ji je toplota obšla srce. Bliža se trenutek, ki ji pokaže materino lice. Pojavil se je na stopnicah

gostilničar. Pred sabo je nesel podobo, vso pobleddelo in zaprašeno.

Lenka je pokleknila na stopnico, razprostrla roke, kakor da kleči pred oltarjem.

“O, moja mati!” je vzkliknila.

Gostilničar je obstal. Z ruto je pobrisal prah s podobe. Lenko so gledale oči; gledale so proseče, ljubezni in trpljenja polno.

Podobo so zavili in jo položili na voz. Jože je poravnal račun, potem so sedli na koleselj, in konja sta potegnili.

Lenka se ni ozrla nazaj. Zanj ni bilo več rojstnega doma. Materino podobo je peljala s seboj.

XX.

Frice je zopet odšel v Zagreb. Bližala se je jesen. Ko so pospravili s polja in trtja, kar jim je obrodilo, ko so pripravili drva za zimo, je zavladata v Zavinkovcih puščoba, hladna, neprijazna doba umiranja prirodnih sil.

Še žalostnejša puščoba, še hladnejša in neprijaznejša doba umiranja se je začela pri Pleščevih. Prihajal je dan, ki se ga je Manica najbolj bala, dan, ko opešajo moči, ko jim gospodar odpove stanovanje in ko bodo vrženi na cesto.

Pavla ni bilo nazaj. Potikal se je po svetu kot izgubljenec, zavrženec. Ko mu je zmanjkalo denarja, ki ga je s seboj vzel z doma, je poizkusil z delom zdaj tu in zdaj tam. A povsod so spoznali žganjarja, povsod so se ga zbalj ter mu izplačali zaslužek. In Pavel je potoval dalje, in spremljevalka mu je bila njegova pesem:

Ubog popotnik hodi križemsvet,
srce ga sili, da za srečo roma,
Človeška srca krije mraz in led,
in romar brez miru je in brez doma!

S to pesmijo si je spotoma služil kruh, a do kruha mu ni bilo dosti. Pel je rajši za požirek žganja. To mu je poživilo kri, to mu je zgladilo grlo, da ni bil glas tako raskav in neprijeten.

Pozabil je na dom. Včasih se mu je zbudil nanj spomin. Spomnil se je žene in matere, a vrniti se ni hotel prej, dokler si ne izkoplje bogastva iz pekla, če je tam skrito in namenjeno njemu, dokler si ga ne nagrabi izmed zvezd, če plava tamkaj njegova

vo raztopljeno zlato. In tako je hodil iz kraja v kraj. Ni potoval po ravni, gladki cesti; hodil je zadaj za hišami, ob gozdnih robovih, po zavetjih. Saj je smel hoditi povsod, ker je bil ves svet njegov. Kupil si je kitaro, ki mu je visela preko rame. Nanjo je brenkal, kadar je pel, da je bila pesem polnozvočna in blagoglasnejša. Ustavljaj se je po gostilnicah, kjer so popivali veseli ljudje. In lepše in popolnejše je bilo veselje, ko ga je dvignilo Pavlovo brenkanje. Od obilice vina in denarja je vedno odletelo tudi njemu toliko, da je bilo dovolj do prihodnje postaje. Nikjer ni ostajal dolgo, ker se mu je mudilo do njegovih zakladov v peklu in na nebu.

Ves svet je bil njegov. Sanje o bogastvu so zbu-jale v njem misel, da je enak kralju, ki potuje po svojih deželah. In kakor ima kralj krono na glavi in z zlatom obšito kraljevsko oblačilo, tako krije njemu zmršene lase širokokrajni klobuk, tako mu vise od rokavov in hlač resice. Saj je kralj v svojem kraljestvu!

Čul je praviti v mladih letih, ko je hodil v šolo, zgodbe o mogočnem rimskem cesarju. Neron mu je bilo ime, ako se še prav spominja. Tudi Neron je brenkal na strune, mogočni rimski cesar je brenkal na strune in prepeval pesmi, in ves svet je občudoval njegovo umetnost. In glej, tako brenka na strune in prepeva svojo pesem tudi on, Pavel, kralj svojega kraljestva!

Manici in ubogi, stari materi pa se je bližal najstrašnejši dan. Starka je hodila vsa sključena in zgrbljena — ni več hodila, ker je niso več nosile noge. Samo drsala je še in se oprijemala z obema rokama. Peza življenja in trpljenja jo je popolnoma potrla, da je bila enaka človeku, ki je že umrl in so ga čudotvorne moči dvignile iz groba. Bilo je pričakovati, da izdihne vsak hip, a smrti le ni hotelo biti. Odrekle so ji vse moči, da ni mogla niti stola premakniti. Samo ustnice so se ji gibale, venomer so šepetale molitev za molitvijo. Njena duša je bila čista in nedolžna.

Manico so bolele oči, da ni mogla več šivati pri luči. Zastajalo je delo, zaslužka je bilo vedno manj. Njeno stanovanje je bilo kakor mrtvašnica, ki sta prebivala v nji dva živa mrliča. Ljudje so se ju ogibali; hodili so drugam, kjer so stanovali živi ljudje.

Hišni gospodar je pritiskal, da je treba obnoviti najemščino do tega in tega dne, sicer morata iz hiše, ker se mu jih ponuja deset, ki prevzamejo te prostore.

Jesenski mrzli vetrovi so pihali z gora. Mrzlo je bilo Manici, da ni mogla šivati niti ob belem dnevu. Zeblo jo je v prste, da je vedno dihala vanje. A kaj je izdalo to, ko je hladno vreme premrazilo vse stene in vse prostore, da se je izgubila v njih toplota njene sape brez učinka in brez sledu.

V Manici je vse umrlo. Vse hrepenenje, vse pričakovanje, ves strah in vsa groza — vse, prav vse je zgrmelo nekam v prepad, nekam v neznane globočine. Tako hladno in prazno je bilo v njenih prsih kakor v njenem stanovanju. Niti Pavla si ni želela več. Ugasnilo je tudi to upanje, da se še kdaj vidita.

In če jo vržejo na cesto — kaj bo z materjo, z ubogo starko? Kam hoče z njo? Kdo se je usmili? Vztrepetala bo v tem mrazu, sredi ceste ugasne kot uboga svečica, kadar jo objame moč hladnih vetrov.

Bližal se je najstrašnejši dan! Samo noč ga je še ločila od Manice. Ali se naj res tako ustraši tega dneva? Ali je ona kriva, da ji že trka na vrata.

Jezno je brila okolo hiše burja. V nji so se sukale prve snežinke. Skozi špranjasta okna je žvižgalo v stanovanje, da je bilo slišati, kakor da jo zlobna sila tira ven v mraz, v zimo.

Ah, samo nocoj bi še rada, da se usiplje iz peči prijetna toplota, da se ogrejeta ona in mati, preden ju poženo venkaj iz te mrtvašnice! Samo enkrat še, samo nocoj naj se pregrejejo otrpli udje! Samo nocoj še!

Manica je kupila za poslednje krajcarje pri sosedu naročaj drv. Mati je že legla v posteljo, ko je Manica zakurila peč. Veselo je zaprasketalo, mehka svetloba se je usipala skozi odprta vratca v mračno sobo. Ah, kako je to lepo in prijazno! Tako je bilo časih, ko je bil tudi Pavel doma, tako lepo je bilo — vse polno upanja in pričakovanja.

“Ali že spite, mati?” je vprašala Manica starko, ko je zaprla zunanja prodajalniška vrata.

“Saj ne morem spati, a trudna sem do smrti. O, Bog moj večni!” je tožila starka.

Tudi Manica se je odpravljala v posteljo.

“Manica,” jo je poklicala starka, “ali bi se bala umreti?”

“Zakaj bi se bala! Saj ne more biti nič hudega, ako umrje človek in gredo dobra dela z njim,” je odgovorila Manica.

“Kaj misliš, kje je Pavel?” je po daljšem molku vprašala mati.

“To ve sam Bog v nebesih.”

“Da, in pri njem se zopet snidemo, ako ne prej,” je rekla starka.

“A zdaj počivajte, mati! Jutri bo dovolj dela, zdaj je treba počitka!”

“Lahko noč, Manica!” je zaželela mati.

“Lahko noč! Bog nam pomagaj!” je odgovorila manica.

* * *

Drugo jutro so se čudili ljudje, da so vrata v Pleščevo prodajalnico toliko časa zaprta.

Prišel je hišni gospodar, prišli so sosedje. Trkali so na vrata, trkali na okna, klicali in klicali, toda

nič se ni ganilo. Ali sta Manica in starka odšli že ponoč?

Ker niso mogli nikogar sklicati, so siloma odprli vrata. Dušeč, zatohel zrak jim je zavel nasproti. Čakati so morali precej časa, da se je izčistilo.

"Kaj pomeni to?" so se izpraševali.

Ko so stopili v stanovanje, so dobili Manico in Marijo Pleščevo mrtvo.

* * *

Bila je huda zima. Sneg je škripal pod nogami, in ljudje so se zavijali v gorka oblačila.

Pavel se je naveličal kraljevanja. Strune na kitari so popokale, v srcu se je zbudila želja po domu. Zeblo ga je. Zavihal je ovratnik, roke je tiščal v žepih. Doma bo vse bolje, doma se ogreje in poživi. Potem, če se mu bo hotelo, pojde zopet lahko z doma, da prepotuje dežele. Nove strune si napne na kitaro, lepo se bo zopet glasila kraljeva pesem.

To pot še ni dospel do svojih zakladov. Ali spomladi, ko je ves svet tako prijazen in vabljev, jih dobi gotovo. Sicer prepeva pesem o ubogem popotniku, a to pa le zategadelj, ker ni treba vedeti nikomur, kako so bogati on, Manica in mati.

Vrgli so ga na cesto, a Pavel se je dvignil in je zavlada v svojem kraljestvu.

Dospel je v rodno mesto. Srečavali so ga ljudje. Gledali so raztrganega, prezeblega prišleca, ki mu je mahala kitara na hrbtu.

"Pavel gre! Pavel se je vrnil!"

Pavel se je vrnil in zavil naravnost proti hiši, kjer je imel prodajalnico. Tako si je zaželel pozdrava Maničinega in materinega objema, da je popošil korake.

"Kje je tvoje bogastvo, Pavel?" ga bosta izpraševali.

"Zdaj ga še ni, ali spomladi pride, spomladi pride gotovo!" jima odgovori.

Odprl je vrata in zaklical na ves glas:

"Manica, mati!"

Smehljajoče lice se mu je zresnilo; roka, ki jo je prožil v pozdrav, mu je omahnila, obšlo ga je nekaj mrzlejšega nego je zimski mraz; pred sabo je zagledal tuje ljudi.

"Kje je moja žena, kje je moja mati?" je vprašal z obupnim glasom.

"Ni ju več," so odgovorili tuji ljudje.

"In kje sta? Povejte hitro!"

Molčali so tuji ljudje. Gledal jih je Pavel, a poznal ni nikogar. Temno mu je bilo pred očmi.

"Hitro povejte!" je zavpil še enkrat.

Tuji ljudje bi mu radi prizanesli, zato so molčali. Ali Pavel je hotel videti svoje ljudi, zato je zavpil iznova:

"Govorite, kje sta Manica in mati!"

"Na pokopališču!"

Pavel je odprl usta; strmel je nekaj časa pred se, potem je dvignil kazalec k čelu in dejal mirno: "Saj res! Kralji imajo tudi svoje grobove!"

To rekši, se je obrnil in odšel.

"Kralji imajo tudi svoje grobove!" je šepetal. Kitaro je snel z rame. Začel je prebirati s prsti; pel je do pokopališča:

Ubog popotnik hodi križemsvet,
srce ga sili, da za srečo roma.
Človeška srca krije mraz in led,
in romar brez miru je in brez doma.

Obstal je med grobovi in se oziral okrog. Zagledal je grobarja, ki je s kopačem sekal grob v zmrazilo zemljo.

"He, mož, dobrotnik!" ga je poklical Pavel. "Ali veste, da imajo tudi kralji svoje grobove?"

Grobarju se je zdelo čudno to vprašanje. Vendar je odgovoril: "Vem, vem! Saj pravijo, da so pod mojo lopato enaki vsi ljudje."

"Dobro!" je dejal Pavel. "Ali me poznate? Jaz sem kralj Pavel Plesec — ali pa rimski cesar Neron, kakor vam dražje. In zdaj mi povejte, kje je grob moje žene takoimenovane Manice, in povejte mi tudi, kje je grob moje matere. To vam ukazujem!"

Nemo je stopil grobar od svojega dela. Šel je na zadnji konec pokopališča, tja, kamor so zakopavali siromake. Pavel je stopal za njim. Ustavita se ob gomili, visoko nasipani s snegom. Nanjo pokaže grobar s prstom in reče: "Tu je grob!"

Pavel začne po kitari prebirati s prsti. Nemirno so gledale njegove oči; jok in smeh — oboje je bilo v njih. Potem se mu je sklonila glava. Globoko mu je padla na prsi. Žalostno se je glasila nad grobom njegova pesem:

Nezvan, nevabljen, vedno sam s seboj,
nemirne misli le so mu družice;
nikjer nikogar, da bi del mu: Stoj!
Da bi izprala bol — več ni solzice! . . .

(Dalje prih.)